ภาค 5 ไขปัญหา

บทที่ 1 ปฐมเหตุแห่งการที่ภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมเกิดขึ้นซ้ำซาก 263

บทที่ 2 ความคงอยู่ซึ่งความยากจนในท่ามกลางเศรษฐทรัพย์ที่พอกพูนยิ่งขึ้น 282

To whomsoever the soil at any time belongs, to him belong the fruits of it. White parasols, and elephants mad with pride are the flowers of a grant of land.

- SIR WM. JONES' TRANSLATION OF AN INDIAN GRANT OF LAND, FOUND AT TANNA.

The widow is gathering nettles for her children's dinner; a perfumed seigneur, delicately lounging in the Oeil de Boeuf, hath an alchemy whereby he will extract from her the third nettle, and call it rent.

- CARLYLE.

ภาค 5 ไขปัญหา

บทที่ 1

ปฐมเหตุแห่งการที่ภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมเกิดขึ้นซ้ำซาก

การสอบสวนอันยาวนานของเราได้จบลงแล้ว บัดนี้เราจะรวบรวมผลออกมาแสดง

เราจะเริ่มด้วยภาวะตกต่ำของอุตสาหกรรม ซึ่งได้มีทฤษฎีต่าง ๆ มากมายที่ขัดแย้งกันเอง และขัดแย้งในตัวเอง เกิดขึ้นเพื่ออธิบายสาเหตุของมัน

การพิจารณาอาการที่ราคาที่ดินอันสูงขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไรบั่นทอนรายได้ของแรงงานและทุนและยับยั้งการผลิตนั้น ข้าพเจ้าคิดว่า จะทำให้เราต้องลงข้อยุติว่ามันเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดภาวะอุตสาหกรรมตกต่ำเป็นระยะ ๆ ซึ่งมีทางที่จะเกิดได้มากขึ้นทุกทีแก่อารยประเทศทุกแห่ง และอารยประเทศทั้งสิ้นรวมกัน

ข้าพเจ้ามิได้หมายความว่าจะไม่มีสาเหตุอื่น ๆ อยู่ด้วย ความสลับซับซ้อนที่ทวีขึ้นและการที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้นในระหว่างจักรกลแห่งการผลิต ซึ่งทำให้ภาวะชะงักงันหรือการหยุดงานทุกครั้งแผ่กระจายตัวเองออกไปกว้างขวาง ข้อบกพร่องอันสำคัญของเงินตราซึ่งลดลงในยามซึ่งเป็นที่ต้องการอย่างที่สุด และการเปลี่ยนแปลงปริมาณอย่างมากมายซึ่งเกิดขึ้นในรูปง่าย ๆ ของเครดิตทางพาณิชย์ ซึ่งนับเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่ใช้กันกว้างขวางกว่าเงินตราในรูปใด ๆ มาก กำแพงภาษีคุ้มครองที่มนุษย์เราสร้างขึ้น อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิสัมพันธ์ในระหว่างพลังแห่งการผลิตด้วยกัน และสาเหตุอื่น ๆ

ทำนองเดียวกันนี้
ย่อมมีส่วนอันสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและทำให้ภาวะนี้มีอยู่เป็นเวลานาน
แต่ทั้งจากการพิจารณาหลักการต่าง ๆ และจากการสังเกตปรากฏการณ์ทั้งหลาย

เห็นได้ชัดว่าเราจะต้องมองหาสาเหตุซึ่งเป็นตัวเริ่มอันยิ่งใหญ่นี้ที่ การเก็งกำไรทำให้ราคาที่ดินสูง
ในบทที่แล้ว
ข้าพเจ้าได้แสดงแล้วว่าการเพิ่มของราคาที่ดินโดยการเก็งกำไรจะมีแนวโน้มให้ขอบริมแห่งการเ
พาะปลูกหรือแห่งการผลิตต้องขยายออกไปไกลกว่าขอบเขตตามปกติ
จึงทำให้แรงงานและทุนต้องยอมรับผลตอบแทนน้อยลง หรือมิฉะนั้นก็หยุดการผลิต
(นี่เป็นหนทางเดียวที่จะต่อต้านกับแนวโน้มเช่นนั้นได้)
บัดนี้การที่แรงงานและทุนจะต่อต้านกับการลดค่าแรงและดอกเบี้ยลงเนื่องจากการเพิ่มค่าเช่าโดย
การเก็งกำไรนั้นมิใช่เป็นเพียงสิ่งธรรมดาที่ควรทำเท่านั้น
แต่พวกเขาถูกบังคับให้ต้องกระทำเช่นนี้เพื่อป้องกันตนเองเพราะว่ามีระดับต่ำสุดของผลตอบแท
นอยู่ระดับหนึ่ง ซึ่งถ้าต่ำไปกว่านั้น แรงงานและทุนจะดำรงอยู่มิได้
ดังนั้นเราก็สามารถจะอนุมานปรากฏการณ์ทั้งหลายอันทำให้เกิดภาวะอุตสาห-
กรรมตกต่ำอยู่บ่อย ๆ ได้จากข้อเท็จจริงของการเก็งกำไรในที่ดินนี้เอง
ในประชาคมที่กำลังก้าวหน้า
ซึ่งจำนวนประชากรกำลังเพิ่มขึ้นและมีความเจริญก้าวหน้าเกิดขึ้นเรื่อย ๆ
ที่ดินจะต้องมีราคาสูงขึ้นเป็นนิตย์ การเพิ่มราคาขึ้นเรื่อย ๆ
เช่นนี้ย่อมทำให้เกิดการเก็งกำไรซึ่งคาดว่าราคาจะสูงขึ้นในอนาคต
ราคาที่ดินจะสูงขึ้นเกินกว่าระดับที่แรงงานและทุนจะได้รับผลตอบแทนเท่าเดิม
ทั้งนี้ภายใต้สภาพการผลิตที่เป็นอยู่ เพราะฉะนั้นการผลิตก็จะเริ่มหยุด
ทั้งที่มิใช่ว่าจะจำเป็นต้องมีปริมาณการผลิตน้อยลงโดยสัมบูรณ์

แต่หมายความว่าในประชาคมที่กำลังก้าวหน้านั้นจะมีสิ่งที่เปรียบเสมือนกับการลดปริมาณการผลิตโดยสัมบูรณ์ในประชาคมที่อยู่นิ่งกับที่ - นั่นคือการผลิตมิได้เพิ่มขึ้นตามส่วน
เนื่องจากแรงงานและทุนที่เพิ่มขึ้นหางานทำไม่ได้ในอัตราที่เคยเป็นอยู่
การหยุดผลิตกรรมนี้ ณ
จุดใดจุดหนึ่งย่อมจะต้องแสดงตัวเองให้ปรากฏที่จุดอื่น ๆ ในเครือข่ายอุตสาหกรรม
ด้วยการที่อุปสงค์ลดลง ซึ่งจะทำให้การผลิต ณ จุดนั้นลดลง

อีกต่อหนึ่ง ดังนั้นการหยุดชะงักก็จะกระจายตัวเองออกไปทั่วข่ายอุตสาหกรรมและพาณิชย-
การอันเกี่ยวโยงกันตลอด ทำให้ผลิตกรรมและปริวรรตกรรมขัดข้องไปเป็นบางส่วนทั่วทุกแห่ง
ทำให้เกิดปรากฏการณ์ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นการผลิตมากเกินไป (overproduction)
หรือการบริโภคมากเกินไป (overconsumption) แล้วแต่ว่าจะมองในแง่ไหน
ระยะแห่งภาวะตกต่ำซึ่งเกิดตามมาจะยังคงอยู่จนกระทั่ง (1)
ค่าเช่าที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไรหมดไป หรือ (2)
การเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานเนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและความเจริญก้าวหน้า
ทำให้ระดับค่าเช่าปกติสูงขึ้นไปเท่าระดับค่าเช่าที่เก็งกำไร หรือ (3)
แรงงานและทุนยินยอมเข้าร่วมในการผลิตโดยรับผลตอบแทนน้อยลง
หรือที่มีทางเป็นไปได้มากที่สุดก็คือสาเหตุทั้ง 3
ประการเหล่านี้รวมกันทำให้เกิดดุลยภาพขึ้นใหม่
ซึ่งพลังแห่งการผลิตทั้งปวงจะเข้าทำงานใหม่และจะเกิดระยะที่ฟื้นตัวแข็งขันขึ้นอีก
เมื่อเป็นดังนี้ค่าเช่าก็จะเริ่มสูงขึ้นอีก การเก็งกำไรจะเกิดขึ้นอีก ผลิตกรรมจะลดลงอีก
วนเวียนอยู่เช่นนี้

ในระบบผลิตกรรมที่ยุ่งยากซับซ้อนอันเป็นลักษณะของอารยธรรมสมัยใหม่ซึ่งยิ่งกว่านั้นยังไม่มีประชาคมอุตสาหกรรมที่แยกออกโดดเดี่ยวต่างหาก
แต่ประชาคมที่แยกออกจากกันทางภูมิศาสตร์หรือทางการเมืองกลับรวมตัวและประสานองค์การอุตสาหกรรมของตนเข้ากับของประชาคมอื่น ๆ ด้วยแบบวิธีต่าง ๆ กันนั้น
เราจะหวังไม่ได้ว่าจะได้เห็นผลลัพธ์เกิดขึ้นอย่างชัดเจนแน่นอนในทันทีที่มีสาเหตุเสมือนหนึ่งในกรณีอุตสาหกรรมแบบง่าย ๆ
และในประชาคมซึ่งมีอุตสาหกรรมที่สมบูรณ์และแยกออกต่างหากโดยสิ้นเชิง อย่างไรก็ตาม
ปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นด้วยระยะฟื้นตัวและระยะตกต่ำสลับกันเช่นนี้ก็ตรงกันกับที่เราได้อนุมานมาจากการเพิ่มค่าเช่าเนื่องจากการเก็งกำไรอย่างชัดเจน

ดังนั้นการอนุมานหรือนิรนัยจึงแสดงให้เห็นว่าปรากฏการณ์อันแท้จริงนั้นเป็น

ผลมาจากหลักการ ถ้าเราดำเนินกรรมวิธีโดยกลับย้อนถอยหลัง
เราก็จะไปถึงหลักการได้โดยง่ายพอ ๆ กันโดยวิธีอุปนัยสืบสาวจากปรากฏการณ์เข้าไป

ระยะเศรษฐกิจตกต่ำจะนำด้วยระยะที่เศรษฐกิจฟื้นตัวรุ่งเรืองและมีการเก็งกำไรเสมอ และความสัมพันธ์ระหว่างระยะทั้งสองนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป –
นั่นคือถือกันว่าภาวะตกต่ำเป็นปฏิกิริยาจากการเก็งกำไร
เช่นเดียวกับที่การปวดหัวใจในเวลาเช้าเป็นปฏิกิริยาจากการเสพสุรามึนเมาในเวลากลางคืน
แต่ว่าภาวะตกต่ำเกิดจากการเก็งกำไรได้ในลักษณะเช่นใดนั้น ได้มีความคิดเห็นแตกแยกกันเป็น 2 ประเภทหรือ 2

สำนักดังจะเห็นได้จากความพยายามทั่วทั้งสองฟากของมหาสมุทรแอตแลนติกที่จะอธิบายสาเหตุแห่งภาวะตกต่ำทางอุต-สาหกรรมในปัจจุบัน

สำนักหนึ่งกล่าวว่าการเก็งกำไรทำให้เกิดภาวะตกต่ำด้วยการก่อให้เกิดสภาพการผลิตมากเกินไป (overproduction)
และชี้ไปยังคลังสินค้าอันเต็มไปด้วยสินค้าที่ไม่สามารถจะขายออกได้ด้วยราคาที่มีกำไร
ชี้ไปยังโรงงานที่ต้องปิดลงหรือทำงานเพียงครึ่งวัน เหมืองแร่ซึ่งหยุดทำงาน
และเรือสินค้าที่จอดอยู่เฉย ๆ ชี้ไปยังเงินที่นอนนิ่งอยู่ในตู้นิรภัยของธนาคาร
และกรรมกรซึ่งต้องว่างงานและขัดสน
พวกนี้ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อแสดงว่าผลิตกรรมมีมากเกินกว่าอุปสงค์ในการบริโภค
ยิ่งกว่านั้นยังชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่าเมื่อรัฐบาลเข้ามาร่วมเป็นผู้บริโภครายใหญ่ในระหว่างสงครามนั้นกลับเกิดภาวะซื้อง่ายขายคล่องขึ้นเช่นในสหรัฐฯ
ระหว่างสงครามกลางเมืองและในอังกฤษระหว่างการต่อสู้ของนโปเลียน

อีกสำนักหนึ่งกล่าวว่าการเก็งกำไรทำให้เกิดภาวะตกต่ำด้วยการทำให้เกิดสภาพการบริโภคมากเกินไป (overconsumption) และชี้ให้ดูคลังสินค้าอันมีสินค้าเต็ม
เรือสินค้าที่ขึ้นสนิม โรงงานที่ปิด
และคนงานที่ว่างงานโดยถือว่าเป็นประจักษ์พยานของการที่อุป-สงค์ที่มีประสิทธิผล (effective demand) ได้ลดลง
ซึ่งพวกนี้กล่าวว่าเป็นผลเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนซึ่งเกิดความสุรุ่ยสุร่ายขึ้นเพราะภาวะรุ่งเรืองปลอม ๆ ได้ใช้จ่ายเกินความสามารถของตนที่จะหามาได้
และบัดนี้จึงจำเป็นต้องตัดทอนรายจ่ายลง - นั่นคือบริโภคเศรษฐ-ทรัพย์ให้น้อยลง ยิ่งกว่านี้
พวกนี้ยังชี้ให้ดูการบริโภคเศรษฐทรัพย์จำนวนมหาศาลโดยสงคราม

โดยการสร้างทางรถไฟที่ไม่ให้ผลตอบแทน โดยการให้เงินกู้แก่ส่วนการปกครองที่คดโกง ฯลฯ โดยถือเป็นความสุรุ่ยสุร่ายซึ่งถึงจะไม่รู้สึกกันในขณะนั้น ประดุจผู้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยซึ่งมิได้รู้สึกถึงการทำลายโชคของตนเองในขณะนั้น บัดนี้ต้องได้รับการชดเชยด้วยการบริโภคน้อยลง

เห็นได้ชัดว่าทฤษฎีทั้งสองนี้ต่างก็กล่าวถึงความจริงโดยทั่วไปเพียงด้านเดียวหรือขั้นตอนเดียว แต่ต่างก็ไม่เข้าใจในความจริงอย่างเต็มที่ ในการอภิปรายปรากฏการณ์ทั้งสองทฤษฎีนี้ต่างมีความประหลาดอย่างยิ่งทัดเทียมกัน

เพราะว่าในขณะที่มวลชนส่วนมากต้องการเศรษฐทรัพย์มากกว่าที่ตัวจะหามาได้ และในขณะเดียวกันเขาก็ยินดีที่จะตอบแทนให้ด้วยสิ่งที่เป็นมูลฐานและวัตถุดิบของเศรษฐทรัพย์ – นั่นคือแรงงานของเขา - แล้วจะมีการผลิตมากเกินไปได้อย่างไร? และในขณะที่จักรกลแห่งการผลิตต้องอยู่นิ่งโดยเปล่าประโยชน์และผู้ผลิตต้องอยู่ว่างโดยจำใจ เช่นนี้จะมีการบริโภคมากเกินไปได้อย่างไร?

เมื่อมนุษย์เรามีความปรารถนาที่จะบริโภคให้มากขึ้น และความสามารถและความยินดีที่จะผลิตให้มากขึ้นก็มีอยู่คู่กันเช่นนี้ เราก็ไม่สามารถจะอ้างได้ว่าการหยุดชะงักทางอุตสาหกรรมและพาณิชยการเป็นผลมาจากการผลิตมากเกินไปหรือการบริโภคมากเกินไป เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าความยุ่งยากอยู่ตรงที่ผลิตกรรมกับบริโภคกรรมไม่สามารถจะมาบรรจบกันและทำความพอใจให้แก่กันได้

ความไร้สมรรถภาพเช่นนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร? มันเป็นผลจากการเก็งกำไรอย่างเห็นได้ชัดและโดยการเห็นพ้องต้องกันโดยทั่วไป แต่จากการเก็งกำไรในสิ่งใดเล่า?

แน่นอน ย่อมมิใช่จากการเก็งกำไรในสิ่งของอันเป็นผลิตผลของแรงงาน - คือในผลิตผลทางเกษตรหรือแร่ธาตุ หรือสินค้าประดิษฐ์ เพราะว่าผลของการเก็งกำไรในสิ่งเหล่านี้ ดังตำราโดยทั่วไปได้แสดงให้เห็นอย่างดีแล้ว ซึ่งทำให้ไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องสาธกให้ฟังอีก คือจะทำให้อุปทานกับอุปสงค์มีเท่าเทียมกัน

และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผลิต-
กรรมกับบริโภคกรรมเป็นไปอย่างสม่ำเสมอคงที่ ด้วยกิริยาที่เปรียบได้กับมู่เล่ของเครื่องยนต์

ดังนั้น ถ้าการเก็งกำไรเป็นสาเหตุแห่งภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมเหล่านี้

มันจะต้องเป็นการเก็งกำไรในสิ่งที่มิใช่ผลิตผลของแรงงาน
แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการใช้แรงงานเพื่อผลิตเศรษฐทรัพย์ - เป็นสิ่งที่มีปริมาณคงที่ นั่นคือ
มันจะต้องเป็นการเก็งกำไรใน
ที่ดิน

ในสหรัฐฯ ปรากฏอย่างชัดเจนแจ่มแจ้งว่า
การเก็งกำไรในที่ดินเป็นสาเหตุอันแท้จริงของการที่อุตสาหกรรมตกต่ำ
ในทุกห้วงเวลาที่อุตสาหกรรมเจริญรุ่งเรือง ราคาที่ดินได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ
และถึงที่สุดด้วยการเก็งกำไรซึ่งทำให้ราคาที่ดินพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก
สิ่งที่ติดตามมาโดยไม่เปลี่ยนแปลงทุกครั้งก็คือผลิตกรรมหยุดลงเป็นบางส่วน
และสิ่งที่สัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคืออุปสงค์ที่มีประสิทธิผล (effective demand) ลดลง
(การค้าไม่คล่องหรือ dull trade) สิ่งที่เกิดตามมาด้วยกันโดยทั่วไปก็คือการค้าขายล่มจม
แล้วก็มีการซบเซาอยู่ระยะหนึ่ง ในระหว่างนี้ดุลยภาพก็กลับขึ้นใหม่อย่างช้า ๆ วนเวียนอยู่เช่นนี้
เราจะสังเกตเห็นความสัมพันธ์เช่นนี้ตลอดไปทั่วโลกอารยะ
ระยะของอุตสาหกรรมรุ่งเรืองจะขึ้นถึงจุดสูงสุดด้วยการที่ราคาที่ดินสูงขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไรเ
สมอ ติดตามด้วยอาการที่ผลิตกรรมลดลง
ซึ่งส่วนมากครั้งแรกจะเห็นได้จากการที่อุปสงค์ลดลงในดินแดนแห่งใหม่ ๆ
อันเป็นที่ซึ่งราคาที่ดินเพิ่มขึ้นมากที่สุด

ข้อนี้เป็นเหตุผลสำคัญในการที่เศรษฐกิจตกต่ำ
ทั้งนี้จะเห็นได้จากการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงต่อไป

พึงระลึกว่าการค้าขายทุกชนิดก็คือการแลกเปลี่ยนโภคภัณฑ์กับโภคภัณฑ์
ดังนั้นการลดอุปสงค์ในโภคภัณฑ์บางชนิดซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งภาวะตกต่ำทางการค้า

ที่แท้จริงก็คือการลดอุปทานของโภคภัณฑ์ชนิดอื่นนั่นเอง
การที่พ่อค้าสามารถจำหน่ายได้น้อยลง
และผู้ผลิตได้รับใบสั่งทำน้อยลงถึงแม้สิ่งซึ่งเขาจะขายหรือพร้อมที่จะประดิษฐ์นั้นเป็นสิ่งซึ่งยังมีผู้ต้องการกันอย่างกว้างขวาง ได้แสดงให้เห็นตรง ๆ ว่าสิ่งอื่น ๆ
ซึ่งจะใช้แลกเปลี่ยนกับสิ่งเหล่านั้นมีน้อยลง ในภาษาสามัญทั่วไป เรากล่าวกันว่า
“คนซื้อไม่มีเงิน” หรือ “เงินทองหาได้ยากขึ้น”
แต่คำพูดเช่นนี้แสดงว่าเราละเลยข้อเท็จจริงที่ว่าเงินตราเป็นเพียงสื่อกลางในการแลก

เปลี่ยนเท่านั้น สิ่งที่ผู้จะซื้อไม่มีนั้นที่แท้จริงมิใช่เงิน
แต่เป็นโภคภัณฑ์ซึ่งเขาจะสามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ต่างหาก - สิ่งที่หาได้ยากขึ้นจริง ๆ
คือผลิตผลบางชนิด
เพราะฉะนั้นการที่อุปสงค์อันมีประสิทธิผลของผู้บริโภคได้ลดลงจึงเป็นเพียงผลแห่งการที่ผลิตกรรมได้ลดลง

ข้อนี้คนขายของตามเมืองอุตสาหกรรมเห็นได้ชัดเจนมากเมื่อโรงงานต้องปิดลงและคนงานพากันว่างงาน
การหยุดการผลิตเป็นสิ่งที่ทำให้คนงานหมดเครื่องมือที่จะใช้ซื้อสิ่งของตามความต้องการได้
และทำให้ดูเหมือนว่าเจ้าของร้านขายของจะมีสินค้ามากมายเกินไป
ทั้งนี้จากการที่อุปสงค์ได้ลดลง
ทำให้เขาต้องปลดพนักงานขายของออกไปบ้างและลดความต้องการของตนลงโดยวิธีอื่น ๆ อีก
และอุปสงค์ที่ลดน้อยลง (แน่นอน ข้าพเจ้ากำลังกล่าวถึงกรณีทั่ว ๆ ไป

มิใช่การเปลี่ยนอุปสงค์สัมพัทธ์จากสาเหตุเช่นการเปลี่ยนแฟชั่น)
ซึ่งทำให้กลายเป็นเหมือนว่าผู้ผลิตมีสินค้ามากเกินไปและต้องปลดคนงานออก
ก็จะต้องเกิดขึ้นในทำนองเดียวกันนี้ ในที่ใดที่หนึ่ง อาจจะเป็นที่มุมตรงกันข้ามของโลก
การที่ผลิตกรรมลดลงได้ทำให้อุปสงค์ในการบริโภคต้องลดลงด้วย
การที่อุปสงค์ถูกลดลงโดยที่ความต้องการมิได้รับการบำบัดไปเลยย่อมแสดงว่าผลิตกรรมต้องถูกยับยั้งไว้ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง

ประชาชนยังคงต้องการสิ่งของที่ผู้ผลิตได้ประดิษฐ์ขึ้นมากเท่าเดิม
เช่นเดียวกับที่คนงานต้องการสิ่งของที่เจ้าของร้านอยากขาย
แต่เขาไม่มีสิ่งที่จะใช้แลกเปลี่ยนมากพอ ผลิตกรรมได้ถูกยับยั้งไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่ง
และการที่สิ่งของ (อุปทาน)
บางอย่างลดลงนี้ได้แสดงตัวเองออกมาในรูปของการที่อุปสงค์ต่อสิ่งอื่นได้ลดลง
การยับยั้งเช่นนี้ได้ขยายตัวเองออกไปทั่วทั้งวงการอุตสาหกรรมและปริวรรตกรรม
เป็นที่แน่ชัดว่าพืระมิดแห่งอุตสาหกรรมนั้นต้องอาศัยพักพิงอยู่กับที่ดิน
อาชีพขั้นปฐมและที่เป็นหลักมูล (primary and fundamental occupations) อันทำให้เกิดความต้องการในสิ่งอื่น ๆ ทั้งหลาย
ก็คืออาชีพที่ดึงเอาเศรษฐทรัพย์ออกมาจากธรรมชาติ
ดังนั้นถ้าเราตรวจสอบหาการลดลงของผลิตกรรมนี้ ซึ่งแสดงตัวเองออกมาในรูปของกำลังซื้อที่ลดลง โดยตรวจสอบจากจุดที่มีการแลกเปลี่ยนจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง
และจากอาชีพหนึ่งไปยังอีกอาชีพหนึ่ง
ในที่สุดเราก็จะต้องพบมันในอุปสรรคบางอย่างซึ่งกีดกั้นมิให้มีการใช้แรงงานในที่ดิน
เราจะเห็นได้ชัดว่าอุปสรรคอันนี้ ก็คือการเพิ่มค่าเช่าหรือราคาที่ดินเนื่องจากการเก็งกำไร

ซึ่งก่อให้เกิดผลเช่นเดียวกับ (ที่จริงก็คือ)
การที่เจ้าของที่ดินปิดทางสำหรับแรงงานและทุน
การลดผลิตกรรมนี้ซึ่งเริ่มจากรากฐานของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวพันกันซับซ้อน
ได้แผ่ขยายตัวเองออกจากจุดแลกเปลี่ยนจุดหนึ่งไปยังจุดแลกเปลี่ยนอีกจุดหนึ่ง
เรื่อย ๆ การที่อุปทานลดลงกลายมาเป็นการลดอุปสงค์
จนกระทั่งถ้าจะเปรียบก็เสมือนเครื่องจักรทั้งเครื่องไม่ทำงานต่อไป
และภาพที่น่าตื่นเต้นทุกหนทุกแห่งก็คือแรงงานกำลังสูญไปเปล่า
ในขณะที่กรรมกรต้องได้รับทุกข์ทรมานจากความขาดแคลน

ภาพที่น่าตื่นเต้นแปลกประหลาดและผิดธรรมดาของคนจำนวนมากมายผู้ยินดีที่จะทำงานแต่หางานทำมิได้นี้ย่อมเป็นการเพียงพอแล้วที่จะแนะให้เห็นสาเหตุอันแท้จริงแก่ทุกท่านที่สามารถจะคิดได้โดยลำดับ
เพราะว่าถึงแม้ขนบธรรมเนียมความเคยชินจะทำให้เราไม่ค่อยรู้สึกในเรื่องนี้
แต่ก็เป็นสิ่งประหลาดผิดธรรมดาที่มนุษย์ผู้ต้องการจะทำงานเพื่อจะได้บำบัดความต้องการของตนไม่สามารถจะหาโอกาสได้ - โดยที่เนื่องจากแรงงานเป็นเครื่องผลิตเศรษฐทรัพย์
ดังนั้นผู้ต้องการจะแลกเปลี่ยนแรงงานกับอาหาร เครื่องนุ่งห่มหรือเศรษฐ-
ทรัพย์ในรูปอื่นใดก็ตาม จึงเสมือนหนึ่งผู้ที่ขอแลกทองแท่งกับเหรียญกระษาปณ์
หรือแลกข้าวสาลีกับแป้ง เราพูดกันถึงอุปทานของแรงงานและอุปสงค์ในแรงงาน
แต่เห็นได้ชัดว่าทั้งสองคำนี้เป็นศัพท์เปรียบเทียบเท่านั้น อุปทานของแรงงานในที่ใด ๆ
ย่อมเป็นเช่นเดียวกัน - มือ 2 มือจะมาสู่โลกพร้อมกับปาก 1 ปากเสมอ เด็กชาย 21
คนต่อเด็กหญิงทุก 20 คน
และอุปสงค์ในแรงงานจะต้องมีอยู่ตลอดไปตราบเท่าที่คนเรายังต้องการสิ่งของ
ซึ่งจะหามาได้ด้วยแรงงานเท่านั้น เราพูดกันถึง “ความต้องการงานทำ”
แต่เห็นได้ชัดว่ามันมิใช่งานที่ขาดแคลน ในขณะที่ยังมีความต้องการสิ่งของอยู่
เห็นได้ชัดว่าอุปทานของแรงงานจะมีมากเกินไปไม่ได้
และอุปสงค์ในแรงงานก็จะมีน้อยไปไม่ได้ในเมื่อคนเราต้องทนทุกข์เพราะขาดสิ่งของที่แรงงานเ

ป็นผู้ผลิตขึ้น
ความยากลำบากที่แท้จริงจะต้องเป็นที่ว่ามีสาเหตุอันใดอันหนึ่งที่ป้องกันมิให้อุปทาน

ทำความพอใจให้แก่อุปสงค์ได้ มีอุปสรรคอยู่ ณ
แห่งใดแห่งหนึ่งซึ่งป้องกันมิให้แรงงานผลิตสิ่งของที่ผู้ใช้แรงงานต้องการ
จงพิจารณาใครก็ได้ในบรรดาคนว่างงานจำนวนมากมายเหล่านี้
ซึ่งสำหรับพวกเขาแล้วทุกวันนี้ดูเหมือนว่าจะมีพลเมืองอยู่มากเกินไปในโลก
ถึงแม้เขาจะมิเคยได้ยินชื่อแมลธัสเลยก็ตาม ในความต้องการของเขาเอง
ในความต้องการของภรรยาผู้วิตกทุกข์ร้อน ในความต้องการของลูก ๆ
ที่ได้รับการเลี้ยงดูเพียงครึ่งเดียว บางทีก็ถึงกับหิวโหยและสั่นสะท้านนั้น
ย่อมมีอุปสงค์ในแรงงานมากพอ สวรรค์ทรงทราบ!
อุปทานมีอยู่ในมือของเขาเองที่ปรารถนาจะทำงาน ถ้าเรานำเขาไปไว้บนเกาะโดดเดี่ยวแห่งหนึ่ง
ถึงแม้จะถูกตัดขาดจากประโยชน์มหาศาลทั้งหลายอันเกิดแก่ความสามารถในการผลิตของมนุษย์
เนื่องจากขาดความร่วมมือและจักรกลแห่งประชาคมอารยะ
แต่มือทั้งสองของเขาก็ยังจะสามารถหาใส่ปากและทำความอบอุ่นให้แก่ผู้อื่นซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยมือทั้งสองของเขานั้น แต่ ณ ที่ซึ่งความสามารถในการผลิตได้พัฒนาขึ้นสูงที่สุด
เขากลับไม่สามารถจะกระทำดังกล่าวได้ ทำไม?
มิใช่เพราะในกรณีหนึ่งเขาได้เข้าถึงวัสดุและพลังของธรรมชาติ และในอีกกรณีหนึ่ง
เขาถูกขัดขวางไม่ให้ได้เข้าถึงสิ่งเหล่านั้นหรอกหรือ?

ไม่เป็นความจริงหรือว่าแรงงานได้ถูกตัดขาดจากธรรมชาติซึ่งสามารถอธิบายได้โดยลำพังถึงสถานภาพที่บังคับให้มนุษย์ต้องว่างงานทั้งที่บุคคลเหล่านั้นยินดีใช้แรงงานเพื่อสนองความต้องการของตนเอง? สาเหตุที่ทำให้คนกลุ่มหนึ่งต้องว่างงานลงอาจจะเป็นเพราะคนอื่น ๆ มีอุปสงค์น้อยลงในสิ่งที่คนกลุ่มนี้ผลิต แต่จงสืบหาสาเหตุนี้จากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง
จากอาชีพหนึ่งไปอีกอาชีพหนึ่ง

แล้วเราจะได้พบว่าการที่คนในอาชีพหนึ่งต้องว่างงานนั้นเป็นเพราะการว่างงานในอีกอาชีพหนึ่ง
และเราย่อมไม่อาจกล่าวได้ว่าการหยุดชะงักซึ่งทำให้อาชีพทุกชนิดเสื่อมโทรมลงนั้นเกิดจากอุป
ทานของแรงงานมีมากเกินไปหรือมีอุปสงค์ในแรงงานน้อยเกินไป
แต่ต้องเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าอุปทานไม่สามารถจะมาบรรจบกับ
อุปสงค์โดยการผลิตสิ่งสำหรับบำบัดความต้องการและซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของแรงงานได้
บัดนี้ สิ่งจำเป็นที่จะทำให้แรงงานสามารถผลิตสิ่งเหล่านี้ได้ก็คือที่ดิน เมื่อเรา

กล่าวว่าแรงงานก่อให้เกิดเศรษฐทรัพย์ นั่นเป็นการกล่าวโดยอุปมาเท่านั้น
มนุษย์มิได้ก่อให้เกิดสิ่งใดเลย ถึงแม้มนุษยชาติทั้งสิ้นจะทำงานไปชั่วกาลนาน
เขาก็มิสามารถจะก่อให้เกิดแม้แต่ผงธุลีชิ้นเล็กที่สุดที่ลอยอยู่ในลำแสงแดด -
ไม่สามารถจะทำให้โลกที่มนุษย์อยู่นี้หนักขึ้นหรือเบาลงได้แม้เพียง 1 ปรมาณู
ในการผลิตเศรษฐทรัพย์
แรงงานเพียงแต่ทำสสารที่มีอยู่ก่อนแล้วให้เป็นรูปตามที่ตนปรารถนาด้วยความช่วยเหลือของพลัง
ธรรมชาติเท่านั้น ดังนั้นการจะผลิตเศรษฐทรัพย์ได้จึงต้องได้เข้าถึงสสารและพลังดังกล่าว -
นั่นคือที่ดิน ที่ดินเป็นแหล่งแห่งเศรษฐทรัพย์ทั้งปวง
ที่ดินเป็นประหนึ่งเหมืองแร่อันจะได้มาซึ่งแร่โดยการกระทำของแรงงาน
ที่ดินเป็นสสารซึ่งแรงงานทำให้กลายเป็นรูปต่าง ๆ
เพราะฉะนั้นเมื่อแรงงานไม่สามารถจะสนองความต้องการของตนได้
เราจะไม่สามารถอนุมานได้อย่างแน่นอนหรือว่า มันมิใช่เพราะสาเหตุอื่นใดนอกเหนือไปกว่า
แรงงานถูกขัดขวางมิให้เข้าถึงที่ดิน?
เมื่อมีสิ่งที่เราเรียกกันว่าหางานทำได้ยากในทุกอาชีพ
เมื่อแรงงานต้องสูญไปเปล่าทุกหนทุกแห่งในขณะที่ความต้องการมิได้รับการบำบัด
อุปสรรคซึ่งป้องกันมิให้แรงงานผลิตเศรษฐทรัพย์ที่ตนต้องการได้นั้นจะมิอยู่ที่รากฐานแห่งโครง
สร้างอุตสาหกรรมหรอกหรือ? รากฐานอันนั้นก็คือที่ดิน ช่างทำหมวกสตรี ช่างทำแว่น

ช่างทอง และช่างขัดมิใช่ผู้บุกเบิกนิคมใหม่
คนเหมืองมิได้ไปยังแคลิฟอร์เนียหรือออสเตรเลียเพราะว่ามีช่างตัดรองเท้า ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างกล และช่างพิมพ์อยู่ที่นั่น
แต่อาชีพเหล่านี้ตามหลังคนเหมืองไปเช่นเดียวกับที่มันกำลังตามหลังคนขุดทองเข้าไปในเทือกเขา Black Hills ในรัฐเซาธ์ดาโกต้า และตามหลังคนขุดเพชรเข้าไปในแอฟริกาใต้ในขณะนี้
เจ้าของร้านค้ามิได้ทำให้เกิดมีชาวนาขึ้นมา แต่เป็นชาวนาที่นำมาซึ่งเจ้าของร้านค้า
ความเติบโตของเมืองมิได้พัฒนาชนบท แต่พัฒนาการของชนบทต่างหากที่ทำให้เมืองเติบโตขึ้น
เพราะฉะนั้นเมื่อคนเราที่ยินดีทำงานไม่สามารถหาโอกาสจะทำเช่นนั้นได้ตลอดทุกอาชีพ
ความยากลำบากต้องเกิดขึ้นในอาชีพที่ทำให้เกิดความต้องการใน

อาชีพอื่น ๆ ทั้งปวง - มันจะต้องเป็นเพราะว่าแรงงานถูกตัดออกจากที่ดิน
ในเมืองลีดส์หรือโลว์เอลล์ ฟีลาเดลเฟียหรือแมนเชสเตอร์
ลอนดอนหรือนิวยอร์ก เราอาจจะต้องอาศัยหลักการแรก ๆ (first principles)
จึงจะเห็นความจริงข้อนี้ได้ แต่ ณ
ที่ซึ่งพัฒนาการของอุตสาหกรรมยังไม่ซับซ้อนเกินไปนักหรือปลายทั้งสองของลูกโซ่ยังไม่ห่างจากกันเกินไป เราก็จะเห็นข้อนี้ได้โดยเพียงแต่ดูที่ข้อเท็จจริงอันปรากฏชัดเจนเท่านั้น
แม้จะตั้งมาไม่ถึง 30 ปี ซานฟรานซิสโกก็มีฐานะเทียบเท่านครใหญ่ ๆ
ของโลกในด้านจำนวนประชา-กรและความสำคัญทางการพาณิชย์
และเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดรองจากนิวยอร์กในบรรดาเมืองต่าง ๆ ของสหรัฐฯ
แม้จะตั้งมายังไม่ถึง 30 ปีแต่ซานฟรานซิสโกก็มีคนว่างงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มาหลายปีแล้ว
ที่นี่ปรากฏชัดเจนว่า
เนื่องจากคนไม่สามารถจะหางานทำได้ในชนบทจึงทำให้มีคนว่างงานจำนวนมากในเมือง

เพราะว่าเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวพวกนี้ก็พากันออกไปสู่ชนบทมากมาย
และเมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวเขาก็พากันกลับเข้าเมืองอีก
ถ้าคนที่ว่างงานในบัดนี้ได้ผลิตเศรษฐทรัพย์จากที่ดิน
เขาจะไม่เพียงแต่ทำให้ตัวเองได้ทำงานเท่านั้น แต่จะทำให้ช่างกลทั้งปวงของเมืองมีงานทำด้วย
ทำให้เจ้าของร้านมีลูกค้าอุดหนุน พ่อค้ามีอาชีพ โรงละครมีผู้ดู
และหนังสือพิมพ์มีผู้บอกรับและจ้างโฆษณา – ก่อให้เกิดอุปสงค์อันมีประสิทธิผล
ซึ่งจะรู้สึกกันทั้งในนิวอิงก์แลนด์และโอลด์อิงก์แลนด์
และทุกแห่งทั่วโลกอันเป็นที่มาแห่งสิ่งของซึ่งพลเมืองเช่นนี้จะบริโภคเมื่อเขามีหนทางที่จะจ่ายให้ได้

ทำไมแรงงานที่ว่างเหล่านี้จึงไม่สามารถจะทำงานได้บนที่ดิน?

มิใช่เพราะมีการนำเอาที่ดินมาใช้หมดสิ้นแล้ว
ถึงแม้อาการทั้งหลายที่นำไปเป็นเหตุผลในประเทศเก่า ๆ
เพื่อแสดงว่าเป็นเพราะประชากรมากเกินไปนั้นจะเริ่มแสดงตัวเองออกมาในซานฟรานซิสโก
แต่ก็เสียเวลาเปล่าที่จะกล่าวว่าประชากรมากเกินไปในรัฐที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าฝรั่งเศส แต่มีพลเมืองยังไม่ถึง 1 ล้าน ภายในระยะ 2-3 ไมล์จากเมืองซานฟรานซิสโก มีที่ดินว่าง

อยู่เป็นจำนวนมากพอที่จะทำให้ทุกคนที่ต้องการมีงานทำได้
ข้าพเจ้ามิได้หมายความว่าคนว่างงานทุกคนจะสามารถเปลี่ยนเป็นชาวนาหรือสร้างบ้านให้ตนเองได้หมดถ้าเขามีที่ดิน
แต่หมายความว่ามีจำนวนมากพอสามารถกระทำเช่นนั้นได้และยินดีจะกระทำ
ซึ่งจะทำให้คนส่วนที่เหลือมีงานทำด้วย

ถ้าเช่นนั้นอะไรเล่าที่ป้องกันมิให้มีการใช้แรงงานกระทำต่อที่ดินนี้?
สิ่งนั้นคือการที่ที่ดินถูกผูกขาดและยึดถือไว้ในราคาเก็งกำไร โดยมิได้ถือตามมูลค่าในปัจจุบัน
แต่ถือตามราคาที่เพิ่มขึ้นอันจะเกิดมีเมื่อประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นในอนาคต

ข้าพเจ้าไม่สงสัยเลยว่า
สิ่งที่จะเห็นได้ในซานฟรานซิสโกเช่นนี้โดยผู้ใดก็ตามที่ต้องการจะมอง
ก็จะเห็นได้ชัดเจนเช่นเดียวกันในที่อื่น ๆ

ภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมและพาณิชยการในปัจจุบันซึ่งปรากฏชัดเจนในสหรัฐฯ เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1872 และแผ่ออกไปทั่วโลกอารยะมากบ้างน้อยบ้างนั้น
ส่วนใหญ่กล่าวกันว่าเป็นเพราะการขยายระบบทางรถไฟก่อนถึงเวลาอันควร
ทั้งนี้มีอยู่หลายสิ่งที่ดูเหมือนจะแสดงว่าเกี่ยวข้องกัน
ข้าพเจ้ารู้ดีว่าการสร้างทางรถไฟก่อนที่จะมีความจำเป็นโดยแท้จริงอาจทำให้ทุนและแรงงานถูกดึงจากงานที่ให้ผลิตผลมากไปสู่งานที่ให้ผลิตผลน้อยและทำให้ประชาคมยากจนลงแทนที่จะร่ำรวยขึ้น
และในขณะที่โรคคลั่งทางรถไฟขึ้นสูงสุดข้าพเจ้าก็ได้ชี้ให้เห็นข้อนี้ในบทความทางการเมืองที่เสนอต่อชาวแคลิฟอร์เนีย*
แต่การที่จะอ้างว่าการใช้ทุนให้สิ้นเปลืองไปเช่นนี้เป็นสาเหตุแห่งภาวะชะงักงันอย่างกว้างขวางทางอุตสาหกรรมสำหรับข้าพเจ้าแล้วก็เปรียบเสมือนการอ้างว่าเหตุที่ระดับน้ำต่ำลงผิดปกติเป็นเพราะการตักน้ำไปมากเกินไป 2-3 ถัง
การสูญเสียทุนและแรงงานไปในสงครามกลางเมืองนับว่ามากมายมหาศาลกว่าที่สูญเสียไปในการสร้างทางรถไฟที่ไม่จำเป็น แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดผลรุนแรงเช่นนี้เลย
และแน่นอนดูเหมือนจะเป็นการไร้สาระที่จะกล่าวว่าการสูญเสียทุนและแรงงาน

* “The Subsidy Question and the Democratic Party,” 1871.

ไปในการสร้างทางรถไฟเป็นเหตุให้เกิดภาวะตกต่ำนี้
ในเมื่อลักษณะสำคัญของภาวะตกต่ำนี้คือการที่ทุนและแรงงานจำนวนมากต้องการแสวงหางานทำ

แต่ผู้ใดก็ตามที่เข้าใจได้ว่าราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้นหมายความว่าอย่างไร
และได้สังเกตถึงผลลัพธ์ที่การสร้างทางรถไฟมีต่อการเก็งกำไรในที่ดิน
ก็จะเห็นได้โดยง่ายว่ามีความเกี่ยวข้องกันระหว่างการสร้างทางรถไฟอย่างรวดเร็วกับภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรม ไม่ว่าที่ใดที่มีการสร้างทางรถไฟหรือมีโครงการ
ที่นั่นที่ดินก็มีราคากระโจนสูงขึ้นภายใต้อิทธิพลของการเก็งกำไร
และราคาต่ำสุดซึ่งทุนและแรงงานจะต้องจ่ายให้โดยทันทีหรือผ่อนส่งเป็นค่าอนุญาตให้เข้าทำงานและผลิตเศรษฐทรัพย์ก็สูงขึ้นอีกหลายพันล้านดอลลาร์
ผลอันหลีกเลี่ยงมิได้ก็คือผลิตกรรมจะลดลง
และการที่ผลิตกรรมลดลงเช่นนี้จะแผ่ตัวเองออกไปในรูปอุปสงค์ที่ลดลง
ซึ่งจะทำให้ผลิตกรรมส่วนที่ไกลที่สุดในวงปริวรรตกรรมอันกว้างขวางลดลงด้วย
และทำให้เกิดผลสะสมรุนแรงที่จุดศูนย์กลางแห่งเครืออุตสาหกรรมอันยิ่งใหญ่ของโลกอารยะซึ่งการค้าเป็นตัวเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน

บางทีอาจจะไม่มีที่ใดที่เราจะตรวจหาผลอันสำคัญของสาเหตุนี้ได้ชัดเจนดีเท่าในแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเป็นประชาคมที่กำหนดเขตได้ชัดเจนดีเป็นพิเศษ
เนื่องจากค่อนข้างจะอยู่โดดเดี่ยว

ในแคลิฟอร์เนียคริสต์ทศวรรษสุดท้ายจนถึงเกือบสิ้นทศวรรษ กิจการอุต-สาหกรรมนับว่าเป็นเช่นเดียวกับรัฐต่าง ๆ
ทางภาคเหนือและทั่วโลกอารยะในเมื่อพิจารณาถึงการหยุดชะงักในการแลกเปลี่ยนและความยุ่งเหยิงของอุตสาหกรรมเนื่องจากสงครามและการปิดล้อมท่าเรือภาคใต้

ภาวะเช่นนี้เราย่อมไม่สามารถอ้างว่าได้ว่าเป็นเพราะเงินเฟ้อหรือรัฐบาลใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายดังที่ได้อ้างกันในรัฐภาคตะวันออกสำหรับภาวะเช่นเดียวกันในระยะเดียวกัน
เพราะว่าถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติเงินตราที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย
รัฐทางฝั่งแปซิฟิกก็ยังคงใช้เหรียญกระษาปณ์เป็นเงินตรา
และภาษีที่รัฐบาลกลางเก็บไปก็ได้มากมายยิ่งกว่าที่ใช้จ่าย

กลับคืนมา มันเป็นเพราะสาเหตุธรรมดาเท่านั้น เพราะถึงแม้การร่อนหาแร่จะลดลง
แต่เหมืองเงินทั้งหลายในเนวาดาก็กำลังเกิดขึ้น
ข้าวสาลีและขนสัตว์กำลังเริ่มเข้าแทนที่ทองคำในรายการสินค้าขาออก
และประสิทธิภาพของแรงงานกำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและความเจริญก้าวหน้าในวิธีการผลิตและปริวรรตกรรม
พร้อมกับความก้าวหน้าทางวัตถุนี้ ราคาที่ดินก็สูงขึ้นเรื่อย ๆ –
อันเป็นผลที่เกิดตามมา ราคาที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ นี้ทำให้ราคาสูงยิ่งขึ้นไปอีกเนื่องจากการเก็งกำไร
ซึ่งทำให้ราคาที่ดินเพิ่มขึ้นทุกหนทุกแห่งในยุคสร้างทางรถไฟ
ถ้าพลเมืองในแคลิฟอร์เนียเพิ่มขึ้น
เรื่อย ๆ
เมื่อเส้นทางที่ผ่านคอคอดซึ่งไกลสิ้นเปลืองมากและเต็มไปด้วยโรคภัยไข้เจ็บเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญที่ติดต่อกับรัฐภาคแอตแลนติก
ก็ทำให้คิดกันว่าจำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นมากมายในเมื่อได้เปิดทางรถไฟ
ซึ่งจะทำให้สามารถเดินทางได้โดยสะดวกระหว่างท่าเรือนิว-
ยอร์กกับอ่าวซานฟรานซิสโกด้วยเวลาเพียง 7 วัน
และในเมื่อภายในรัฐแคลิฟอร์เนียเองรถไฟได้เข้ามาแทนที่รถม้าและเกวียนบรรทุกสินค้า

คนเราจึงได้คิดคำนวณล่วงหน้าถึงราคาที่ดินที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นซึ่งจะเกิดตามมากับการเพิ่มจำนวนประชากร ราคาที่ดินชายเมืองซานฟราน-ซิสโกสูงขึ้นหลายร้อยหลายพันเปอร์เซนต์ และที่ดินสำหรับใช้ในการกสิกรรมซึ่งคาดว่าผู้อพยพจะไปตั้งหลักแหล่งก็ถูกครอบครองยึดถือเพื่อหวังว่าจะได้ราคาดีขึ้น

แต่ไม่มีผู้อพยพมามากมายดังที่คาดกันไว้ แรงงานและทุนไม่สามารถจะจ่ายค่าที่ดินได้มากเพียงนั้นโดยให้ได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ผลิตกรรมถูกยับยั้งลง แม้ไม่ถึงกับโดยสิ้นเชิง แต่ก็โดยสัมพัทธ์เป็นอย่างน้อย เมื่อสร้างทางรถไฟข้ามทวีปใกล้จะเสร็จ แทนที่กิจการอุตสาหกรรมจะดีขึ้น อาการแห่งภาวะตกต่ำกลับเริ่มแสดงตัวออก และเมื่อสร้างทางรถไฟเสร็จ ภาวะรุ่งเรืองก็ถูกแทนที่ด้วยภาวะตกต่ำ ซึ่งนับแต่นั้นมาก็ไม่เคยฟื้นตัวขึ้นได้เต็มที่เลย ในระหว่างนี้ค่าแรงและดอกเบี้ยได้ลดต่ำลงเรื่อย ๆ สิ่งที่ข้าพเจ้าเรียกว่าระดับค่าเช่า อันแท้จริง หรือขอบริมแห่งการผลิต จึงเข้าใกล้เคียงกับระดับค่าเช่าที่มีการเก็งกำไร (สาเหตุนี้รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าที่มีขึ้นเรื่อย ๆ และการเพิ่มจำนวนประชากรด้วยซึ่งถึงแม้จะช้ากว่าที่ควรจะเป็น ก็ยังเพิ่มขึ้น) แต่เป็นที่ทราบกันว่าราคาที่ดินที่สูงขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไรนั้น ยังคงระดับอยู่อย่างเหนียวแน่นในประชาคมที่กำลังพัฒนา*

สิ่งที่เป็นไปในแคลิฟอร์เนียเช่นนี้ก็เป็นไปในเขตที่ก้าวหน้าทุกเขตในสหรัฐฯด้วย ทุกแห่งที่ได้สร้างทางรถไฟหรือมีโครงการที่จะสร้างทางรถไฟขึ้น ที่ดินได้ถูกผูกขาดโดยการคาดการณ์ล่วงหน้า และประโยชน์เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าก็ถูกคิดเข้าไปรวมอยู่ในราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้น

ค่าเช่าที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไรได้ขึ้นสูงกว่าการเพิ่มตามปกติเช่นนี้
ผลิตกรรมจึงถูกหยุดยั้งลง อุปสงค์ลดน้อยลง
และแรงงานกับทุนต้องหันจากอาชีพที่เกี่ยวข้องกับที่ดินโดยตรงมาท่วมท้นอยู่ในอาชีพที่ไม่ค่อย
จะรู้สึกกระทบกระเทือนจากปัจจัยของราคาที่ดิน
ด้วยลักษณะเช่นนี้แหละที่การขยายทางรถไฟอย่างรวดเร็วเข้าเกี่ยวข้องกับภาวะตกต่ำที่เกิดตามม
า

และสิ่งที่ดำเนินไปในสหรัฐฯ ก็ย่อมดำเนินไปด้วยในเขตที่ก้าวหน้าทั่วโลก
จะโดยเห็นได้ชัดกว่าหรือไม่ก็ตาม ทุกแห่งราคาที่ดินได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ
ตามไปกับความก้าวหน้าทางวัตถุ
และทุกแห่งราคาที่สูงขึ้นเช่นนี้ก็ยิ่งทำให้ราคาสูงขึ้นไปอีกเนื่องจากการเก็งกำไร
แรงกระตุ้นจากปฐมเหตุเช่นนี้หาใช่จะเพียงแต่แผ่จากเขตใหม่ ๆ ของสหรัฐฯ
ไปยังเขตดั้งเดิมและจากสหรัฐฯ ไปยังยุโรปเท่านั้นไม่
แต่ปฐมเหตุนี้ได้แสดงอาการอยู่ทุกหนทุกแห่ง
ดังนั้นจึงได้มีภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมและพาณิชยการกว้างขวางทั่วโลก
ทั้งนี้เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวัตถุอันกว้างขวางทั่วโลก

* เป็นที่น่าพิศวงว่าในประเทศใหม่ ๆ ที่เต็มไปด้วยความคาดหวังอย่างใหญ่หลวงนั้น
ราคาที่ดินเนื่องจากการเก็งกำไรมีอยู่มากอย่างไร เราจะได้ยินคำกล่าวทั่วไปว่า “ไม่มีตลาดสำหรับจะขายที่ดิน
เราจะไม่สามารถขายที่ดินได้ไม่ว่าจะในราคาเท่าไรก็ตาม” แต่ในขณะเดียวกัน
ถ้าเราไปหาซื้อที่ดินเราก็จะต้องให้ราคาเท่ากับในขณะที่การเก็งกำไรขึ้นสูง
นอกเสียจากว่าเราจะได้พบผู้ที่มีความจำเป็นต้องขายจริง ๆ เท่านั้น
ทั้งนี้เพราะว่าเจ้าของที่ดินจะยึดถือที่ดินเอาไว้นานที่สุดเท่าที่เขาสามารถจะทำได้
โดยเชื่อว่าในที่สุดราคาที่ดินจะต้องสูงขึ้น

อาจจะมีผู้เห็นไปว่ามีสิ่งหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าได้มองข้ามไปในการอ้างว่าภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมเหล่านี้เนื่องมาจากค่าเช่าหรือราคาที่ดินที่สูงขึ้นเพราะการเก็งกำไรเป็นสาเหตุสำคัญและปฐมเหตุ การดำเนินของสาเหตุเช่นนี้ถึงแม้จะอาจรวดเร็ว แต่ก็จะต้องค่อย ๆ เพิ่มขึ้น - คล้าย ๆ กับการกดดัน มิใช่การกระแทกกระทั้น
แต่ดูเหมือนว่าภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นทันทีทันใด -
ในตอนแรกเริ่มมันมีลักษณะที่ปรากฏอาการออกมารุนแรงทันที
ต่อไปก็อ่อนกำลังราวกับจะหมดแรง ดูเหมือนว่าทุกสิ่งจะดำเนินไปตามปกติ
การค้าและอุตสาหกรรมดำเนินไปอย่างแข็งขันและขยายตัวออก
และในทันใดนั้นก็เกิดอาการช็อกขึ้น ราวกับสายฟ้าที่ฟาดลงมาจากท้องฟ้าอันสดใส -
ธนาคารแห่งหนึ่งล้ม บริษัทประดิษฐกรรมหรือพ่อค้ารายใหญ่รายหนึ่งล่มจม
และความพินาศล่มจมก็เกิดตามกันมาเป็นแถวราวกับว่ามีเรื่องที่ทำให้ตื่นเต้นกันไปทั่วองค์การอุตสาหกรรมทั้งมวล คนงานถูกปลดออกจากงานทั่วทุกแห่ง
และทุนก็กลายเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่มีกำไร

ข้าพเจ้าจะขออธิบายว่าข้าพเจ้าคิดว่าอะไรเป็นเหตุผลในเรื่องนี้:
ในการนี้เราจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการแลกเปลี่ยนด้วยเพราะการแลกเปลี่ยนเป็นตัวทำให้อุตสาห-กรรมในรูปต่าง ๆ
กันเข้ามาเชื่อมต่อกันเป็นองค์การเดียวที่เกี่ยวข้องและต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน
เพื่อที่จะให้สามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนได้ในระหว่างผู้ผลิตทั้งหลายที่อยู่ห่างไกลจากกันโดยระยะทางและเวลา จำเป็นจะต้องมีมูลภัณฑ์ (Stocks)
เป็นจำนวนมากทั้งที่อยู่ในคลังและกำลังเคลื่อนย้าย และดังที่ข้าพเจ้าได้อธิบายไว้แล้ว
นี่เป็นข้อที่ข้าพเจ้าถือว่าเป็นหน้าที่อันยิ่งใหญ่ของทุน
นอกเหนือไปจากการให้เครื่องมือและเมล็ดพันธุ์
การแลกเปลี่ยนเหล่านี้ส่วนใหญ่อาจจำเป็นต้องใช้วิธีให้เครดิต -
นั่นคือฝ่ายหนึ่งจ่ายออกไปก่อนที่จะได้รับผลตอบแทนจากอีกฝ่ายหนึ่ง

เราไม่จำเป็นจะต้องหยุดสอบสวนสาเหตุก็เห็นได้ชัดว่าการจ่ายออกไปก่อนนี้ตา

มกฎแล้วจะเป็นจากอุตสาหกรรมที่พัฒนาทันสมัยกว่าและมีการจัดดีกว่าไปยังอุตสาหกรรมขั้นหลักมูลกว่า ตัวอย่างเช่นชาวแอฟริกันฝั่งตะวันตกผู้เอาน้ำมันปาล์มและมะพร้าวไปแลกกับผ้าที่มีลวดลายสีฉูดฉาดและรูปปั้นจะได้สิ่งตอบแทนในทันทีตรงกันข้ามพ่อค้าชาวอังกฤษ

จะต้องปล่อยสินค้าออกไปเป็นเวลานานกว่าจะได้รับผลตอบแทน
กสิกรสามารถจะขายพืชผลของเขาเป็นเงินสดได้ในทันทีที่เก็บเกี่ยวเสร็จ
แต่บริษัทประดิษฐกรรมรายใหญ่จะต้องมีสินค้าของตนไว้จำนวนมาก
ส่งออกไปยังตัวแทนจำหน่ายเป็นระยะทางไกล ๆ
และโดยทั่วไปแล้วจะต้องขายตามเวลาที่กำหนด
โดยที่การจ่ายออกไปล่วงหน้าและเครดิตโดยปกติจะเป็นจากสิ่งที่เราอาจเรียกได้ว่าอุตสาหกรรมรองไปยังสิ่งที่เราอาจเรียกได้ว่าอุตสาหกรรมหลักเช่นนี้
ดังนั้นการลดการผลิตซึ่งเกิดในอุตสาหกรรมหลักจึงไม่แสดงตัวออกโดยทันทีในอุตสาหกรรมรอง
ระบบการจ่ายล่วงหน้าและเครดิตนับเป็นเสมือนตัวต่อเชื่อมที่ยืดหยุ่นซึ่งจะยืดออกได้มากก่อนที่จะขาด แต่ซึ่งเมื่อถึงเวลาขาดก็จะสะบัดผึงออกทันที

หรือจะสาธกในอีกแบบหนึ่งให้เห็นว่าข้าพเจ้าหมายความว่าอย่างไรได้ดังนี้
พีระมิดอันใหญ่โตแห่งกิเซห์ประกอบด้วยหินหลายชั้น
หินชั้นล่างสุดย่อมค้ำจุนหินชั้นเหนือขึ้นไปทั้งสิ้น ถ้าเราสามารถจะใช้วิธีใด ๆ ค่อย ๆ ทำให้หินชั้นล่างสุดหดเข้า ส่วนบน ๆ ของพีระมิดจะยังคงรูปอยู่ได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง
และเมื่อความถ่วงชนะแรงยึดตัวของสสาร พีระมิดนี้จะไม่ค่อย ๆ ยุบตัวลงอย่างสม่ำเสมอ
แต่จะแตกออกในทันทีเป็นชิ้นใหญ่ ๆ องค์การอุตสาห-กรรมก็เทียบได้กับพีระมิด
เป็นการยากหรือบางทีอาจเป็นไปไม่ได้เลยที่จะกล่าวว่าอุตสาห-กรรมประเภทต่าง ๆ
มีเป็นอัตราส่วนเท่าไรในระหว่างกันในขั้นหนึ่งของพัฒนาการทางสังคม

แต่ก็เห็นได้ชัดว่าอัตราส่วนเช่นนั้นมีอยู่
ประดุจตัวพิมพ์ของช่างพิมพ์ก็มีอัตราส่วนในระหว่างตัวอักษรต่าง ๆ
อุตสาหกรรมแต่ละแบบเท่าที่พัฒนาขึ้นมาจากการแบ่งงานนั้นย่อมเกิดขึ้นมาจากอุตสาหกรรมแบบอื่น ๆ และทุกแบบย่อมต้องอาศัยที่ดินในที่สุด เพราะถ้าไม่มีที่ดิน
แรงงานก็หมดสมรรถภาพที่จะทำอะไรได้ ประดุจมนุษย์ที่ลอยอยู่ในที่ว่าง
ถ้าจะให้ตัวอย่างเทียบเคียงได้กับสภาพของประเทศที่กำลังก้าวหน้า
ก็จงคิดเสียว่าพีระมิดนั้นมีหินเพิ่มขึ้น

ไปหลายชั้น - คือพีระมิดขยายตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ
สมมติให้หินชั้นที่อยู่ใกล้พื้นดินที่สุดไม่ขยายออกไปอีก หินชั้นอื่น ๆ
จะยังคงขยายตัวออกชั่วระยะเวลาหนึ่ง - หรือที่จริงคือครู่หนึ่ง
แนวโน้มการขยายตัวจะเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น
เพราะพลังอันสำคัญยิ่งซึ่งถูกขัดขวางมิให้ขยายตัวออกได้ในชั้นใกล้พื้นดินที่สุดจะดิ้นรนหาทางออกในชั้นเหนือ ๆ ขึ้นไป -
จนกระทั่งในที่สุดก็เสียดุลและผิวของพีระมิดก็จะแตกร้าวออกทั่วในทันที

ข้าพเจ้าคิดว่าการอธิบายสาเหตุสำคัญและแนวทางโดยทั่วไปของภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมที่เกิดซ้ำอยู่เรื่อย ๆ
และกลายเป็นเครื่องหมายสำคัญของชีวิตสังคมสมัยใหม่เช่นนี้นับว่าชัดเจนแล้ว
ขอให้ท่านผู้อ่านระลึกไว้ว่าสิ่งที่เรากำลังพยายามสืบหา
หรือโดยแท้จริงแล้วมีความเป็นไปได้ที่จะสืบหาได้โดยแน่นอนนั้น

เป็นแต่เพียงสาเหตุสำคัญและแนวทางโดยทั่วไปของปรากฏการณ์เช่นนี้เท่านั้น
วิชาเศรษฐศาสตร์สามารถจะพิจารณาได้เฉพาะแนวโน้มโดยทั่ว ๆ ไปเท่านั้น
และมีความจำเป็นจะต้องพิจารณาเพียงนั้นเอง ส่วนพลังที่เป็นผลต่อเนื่อง (derivative forces)
มีอยู่มากมายหลายแบบ มีกิริยาและปฏิกิริยาแตกต่างกันออกไปมาก
จนกระทั่งไม่สามารถจะพยากรณ์ลักษณะที่แน่นอนของปรากฏการณ์ได้
เราทราบว่าถ้าต้นไม้ถูกตัดขาดมันจะล้ม
แต่จะล้มไปทางไหนแน่ย่อมขึ้นอยู่กับว่าลำต้นเอียงไปทางใด การแผ่กิ่งก้าน ลักษณะการฟัน
ทิศทางและกำลังของลม
และแม้แต่นกที่เกาะกิ่งไม้หรือกระรอกที่ตกใจกระโดดไปตามค่าคบก็จะมีอิทธิพลต่อทิศทางแห่ง
การล้มของต้นไม้นั้น เรารู้ว่าการหมิ่นประมาทจะก่อให้เกิดความโกรธขึ้นในใจมนุษย์
แต่การที่จะกล่าวว่าความโกรธจะแสดงตัวออกรุนแรงเพียงใดและโดยวิธีใดย่อมต้องอาศัยการสัง
เคราะห์ซึ่งจะสร้างคนทั้งคนขึ้นพร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

สาเหตุอันเพียงพอที่ข้าพเจ้าได้สืบค้นมานี้ได้อธิบายลักษณะสำคัญของภาวะตก
ต่ำทางอุตสาหกรรมในลักษณะที่ขัดแย้งอย่างมากกับความพยายามที่ขัดแย้งกันเองและขัดแย้งอยู่
ในตัวเองที่ได้กระทำเพื่ออธิบายมันตามทฤษฎีการวิภาคเศรษฐทรัพย์ที่แพร่หลายอยู่ใน

ปัจจุบัน
เราย่อมเห็นได้ชัดเจนทุกหนทุกแห่งว่าค่าเช่าหรือราคาที่ดินสูงขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไรจะนำหน้
าภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมมาก่อนทุกครั้งไป
และสำหรับทุกคนที่พิจารณาถึงความสัมพันธ์อันจำเป็นระหว่างที่ดินกับแรงงาน
เขาย่อมประจักษ์ชัดว่าการเก็งกำไรในที่ดินกับภาวะตกต่ำนี้มีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

และเราจะเห็นได้แล้วในบัดนี้ในสหรัฐฯ
ว่าภาวะตกต่ำปัจจุบันกำลังดำเนินไปตามแนวทางของมัน
ดุลยภาพครั้งใหม่กำลังเกิดขึ้นในลักษณะที่เคยบ่งไว้แล้ว
ทั้งนี้จะเป็นเหตุให้เกิดภาวะกระเตื้องขึ้นอีกครั้งหนึ่ง
ระดับค่าเช่าปกติกับระดับค่าเช่าจากการเก็งกำไรกำลังเข้าสู่ระดับเดียวกัน: (1)
ด้วยการลดต่ำลงของราคาที่ดินที่มีการเก็งกำไร
ซึ่งปรากฏชัดมากในการที่ค่าเช่าและราคาที่ดินลดลงในเมืองใหญ่ ๆ (2)
ด้วยการที่แรงงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเนื่องจากการเพิ่มจำนวนประชากรและการใช้ประโยชน์จากการค้นคิดประดิษฐ์ การค้นพบใหม่ ๆ ซึ่งบางอย่างก็สำคัญเกือบเท่ากับการใช้ไอน้ำ
แต่เรามักไม่ค่อยเข้าใจกัน (3) ด้วยการลดมาตรฐานดอกเบี้ยและค่าแรงที่เคยชินอยู่
ซึ่งสำหรับดอกเบี้ยจะเห็นได้จากการเจรจาเรื่องเงินกู้ของรัฐบาลด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4
และสำหรับค่าแรงนั้นปรากฏชัดทั่วไปจนไม่จำเป็นต้องยกตัวอย่างขึ้นมาเป็นพิเศษ
เมื่อดุลยภาพเกิดขึ้นใหม่ดังนี้ ก็จะเกิดภาวะฟื้นตัวขึ้น
และขึ้นถึงจุดสูงสุดด้วยการที่ราคาที่ดินสูงขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไร*
แต่ค่าแรงและดอกเบี้ยจะไม่ได้สิ่งที่สูญเสียไปกลับคืนมาอีก
ผลสุทธิของความยุ่งยากหรือกระบวนการที่มีลักษณะคล้ายการแผ่ออกไปของลูกคลื่นนี้ทั้งสิ้นคือจะทำให้ค่าแรงและดอกเบี้ยค่อย ๆ ลดลงไปสู่ระดับต่ำสุด
โดยแท้จริงแล้วภาวะตกต่ำชั่วคราวและซ้ำซากเหล่านี้เป็นแต่เพียงแสดงให้เห็นความรุนแรงยิ่งขึ้นของกระบวนการทั่วไปที่ติดตามมากับความก้าวหน้าทางวัตถุ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทแรก

*ใจความตอนนี้เขียนไว้หนึ่งปีล่วงมาแล้ว ขณะนี้ (กรกฎาคม ค.ศ.1879) ปรากฏชัดว่าได้มีภาวะฟื้นตัวขึ้นใหม่แล้ว ดังที่พยากรณ์ไว้ดังกล่าว และในนิวยอร์กและชิคาโก ราคาที่ดินได้เริ่มสูงขึ้นอีก

บทที่ 2

ความคงอยู่ซึ่งความยากแค้นในท่ามกลางเศรษฐทรัพย์ที่พอกพูนยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าคิดว่าบัดนี้ปัญหาอันยิ่งใหญ่ ซึ่งภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เช่นนี้เป็นแต่เพียงการแสดงออกให้ปรากฏเป็นพิเศษเท่านั้น ได้ไขออกกระจ่างแจ้งเต็มที่แล้ว และปรา-
กฏการณ์ทางสังคมซึ่งทำให้ผู้รักเพื่อนมนุษย์ต้องใจหายและทำความฉงนสนเท่ห์ให้แก่รัฐบุรุษไปทั่วโลกอารยะ ทำให้อนาคตของชนชาติที่ก้าวหน้าสูงสุดปกคลุมไปด้วยเมฆหมอก และทำให้เกิดความสงสัยในความแท้จริงและจุดหมายปลายทางของสิ่งที่เราเรียกกันอย่างพึงใจว่าความก้าวหน้านั้น บัดนี้ก็ได้รับการอธิบายแล้ว

เหตุผลที่ว่าทำไม ถึงแม้ความสามารถในการผลิตจะเพิ่มขึ้น ค่าแรงจึงมีแนวโน้มที่จะลดลงสู่ระดับต่ำสุดอยู่เป็นนิตย์เพียงแต่จะให้ประทังชีวิตอยู่ได้เท่านั้น ก็คือ เมื่อความสามารถในการผลิตเพิ่มขึ้น ค่าเช่าจะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นไปยิ่งกว่า จึงทำให้เกิดแนวโน้มที่จะทำให้ค่าแรงต้องลดต่ำลงอยู่เป็นนิตย์

ในทุกทาง
แนวโน้มโดยตรงของอารยธรรมที่สูงขึ้นก็คือเพื่อเพิ่มความสามารถของแรงงานมนุษย์ในการบำบัดความต้องการของมนุษย์ – เพื่อกำจัดความยากแค้นและเพื่อขับ
ไล่ความขาดแคลนและความกลัวขาดแคลนไปเสีย ทุกสิ่งที่จำเป็นต่อความก้าวหน้า
สภาพทั้งปวงซึ่งประชาคมที่กำลังก้าวหน้าดิ้นรนแสวงหา
ย่อมได้รับผลโดยตรงและโดยธรรมชาติเป็นสภาพเจริญก้าวหน้าทางวัตถุทั้งปวงภายใต้อิทธิพลของตน (และยังผลรวมไปถึงสภาพทางพุทธิปัญญาและศีลธรรมด้วย)
การเพิ่มขึ้นในจำนวนประชากร การเพิ่มและการขยายปริวรรตกรรม
การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ การค้นคิดประดิษฐ์ การแผ่ขยายการศึกษา การก้าวหน้า

ขึ้นในด้านการปกครอง และการดีขึ้นในมารยาท เมื่อพิจารณาในด้านพลังทางวัตถุ
ต่างมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความสามารถของแรงงานในการผลิตขึ้นโดยตรง -
มิใช่ของแรงงานบางส่วน แต่เป็นของแรงงานทั้งหมด มิใช่ในอุตสาหกรรมบางสาขา
แต่เป็นในอุตสาหกรรมทุกสาขา เพราะว่ากฎการผลิตเศรษฐทรัพย์ในสังคมเป็นกฎ
“แต่ละหน่วยเพื่อส่วนรวม และส่วนรวมเพื่อแต่ละหน่วย” (each for all, and all for each.)

แต่แรงงานไม่สามารถจะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ที่อารยธรรมอันก้าวหน้านำมาให้เช่นนี้ได้ เพราะว่าผลประโยชน์นี้ถูกดักรับไปเสีย เนื่องจากที่ดินเป็นสิ่งจำเป็นแก่แรงงาน
และต้องตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน
ดังนั้นการเพิ่มความสามารถของแรงงานในการผลิตทุกครั้งจึงได้แต่ไปทำให้ค่าเช่าเพิ่มขึ้น –
ราคาซึ่งแรงงานจะต้องจ่ายเป็นค่าโอกาสที่จะได้ใช้ประโยชน์จากความสามารถของตน ดังนั้น
ประโยชน์ทั้งหลายอันเกิดขึ้นด้วยความก้าวหน้าจึงไปสู่เจ้าของที่ดินทั้งสิ้น
และค่าแรงจึงไม่สูงขึ้น ค่าแรงไม่อาจจะสูงขึ้นได้ เพราะยิ่งแรงงานหามาได้มากขึ้นเท่าไร
ราคาที่แรงงานต้องจ่ายออกจากส่วนที่หามาได้นั้นเพื่อเป็นค่าโอกาสให้หาเลี้ยงชีพได้ ก็ยิ่งสูงขึ้น
เพราะฉะนั้นผู้ที่เป็นกรรมกรแต่เพียงอย่างเดียวจึงไม่มีผลประโยชน์ในความสามารถในการผลิต
ที่เพิ่มขึ้นโดยทั่วไป มากไปกว่าที่ทาสชาวคิวบาจะมีผลประโยชน์
ในราคาน้ำตาลที่สูงขึ้น
และการที่น้ำตาลมีราคาสูงขึ้นอาจจะทำให้สภาพของทาสเลวลงโดยการชักจูงให้นายบังคับให้ทาสทำงานหนักขึ้น ฉันใด ฉันนั้น สภาพของกรรมกรเสรีก็อาจจะเลวลงได้
ทั้งโดยแท้จริงและโดยสัมพัทธ์ ด้วยการเพิ่มอำนาจการผลิตของแรงงานของเขาเอง
เพราะจากการที่ค่าเช่าสูงขึ้นเรื่อย ๆ
แนวโน้มในการเก็งกำไรก็จะเกิดขึ้นซึ่งคิดคำนวณผลแห่งความก้าวหน้าในอนาคตไว้ด้วยการเพิ่มค่าเช่าให้สูงยิ่งขึ้นไปอีก และดังนั้นในเมื่อการนี้มิได้เกิดขึ้นจากการเพิ่มค่าเช่าโดยปกติ

ค่าแรงก็จะถูกกดต่ำลงสู่ระดับความเป็นทาส –
ระดับที่กรรมกรจะเพียงแต่ประทังชีวิตอยู่ได้เท่านั้น

เมื่อแรงงานถูกปล้นผลประโยชน์จากการเพิ่มความสามารถในการผลิตไปทั้งหมดดังนี้ แรงงานก็อาจได้รับอันตรายจากผลบางประการของอารยธรรมที่กำลังก้าวหน้าได้ง่ายขึ้น ซึ่งถ้าปราศจากเสียซึ่งผลประโยชน์ที่ติดตามมาโดยปกติแล้ว อารยธรรมนี้ก็คือสิ่งชั่ว

ร้ายดี ๆ นี่เอง
และในตัวเองก็มีแนวโน้มที่จะลดสภาพของกรรมกรเสรีลงสู่สภาพของทาสที่ช่วยตัวไม่ได้และเสื่อมทราม

ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าทั้งสิ้นซึ่งทำให้อำนาจการผลิตเพิ่มขึ้นในขณะที่อารยธรรมก้าวหน้าไปก็คือการแบ่งงานแยกย่อยลงไปอีก
หรือทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องแบ่งงานย่อยลงไปเช่นนี้
และประสิทธิภาพของกรรมกรทั้งมวลก็เพิ่มขึ้นโดยต้องสูญเสียอิสร-ภาพของตนไป
กรรมกรแต่ละคนได้รับความรู้และความชำนาญแต่เพียงส่วนนิดเดียวของกรรมวิธีต่าง ๆ หลากหลายซึ่งจำเป็นต้องมีเพื่อสนองความต้องการแม้ที่เป็นสามัญที่สุด
ผลิตผลส่วนรวมของแรงงานของคนป่าเผ่าหนึ่งนับว่าน้อย
แต่สมาชิกแต่ละคนของเผ่าก็สามารถดำรงชีวิตได้โดยอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น
เขาสามารถจะสร้างที่พักได้เอง ขุดหรือต่อเรือคานูได้เอง ทำเครื่องนุ่งห่มได้เอง ประดิษฐ์อาวุธแร้ว เครื่องมือ และเครื่องประดับได้เอง เขามีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติตามที่เผ่าของเขารู้ทั้งสิ้น – รู้ว่าพืชผักชนิดใดเหมาะสำหรับเป็นอาหารและจะหาได้ที่ไหน รู้นิสัยและแหล่งของสัตว์สี่เท้า นก ปลา และแมลง
สามารถเดินทางได้โดยอาศัยดวงอาทิตย์และดาวเป็นเครื่องนำทางและโดยทิศทางของดอกไม้หรือพืชจำพวกมอสส์บนต้นไม้ กล่าวสั้น ๆ

เขาสามารถจะสนองความต้องการให้แก่ตนเองได้ทั้งสิ้น
เขาอาจจะถูกตัดขาดจากมิตรสหายแต่ก็ยังดำรงชีวิตอยู่ได้ ดังนั้นจึงมีความสามารถอิสระ
ซึ่งทำให้เขาเป็นฝ่ายต่อรองได้โดยเสรีในความสัมพันธ์กับประชาคมซึ่งตนเป็นสมาชิกอยู่

จงเปรียบเทียบคนป่าผู้นี้กับกรรมกรในอันดับต่ำสุดของสังคมอารยะซึ่งได้ใช้ชีวิตของเขาไปในการผลิตสิ่งของแต่เพียงอย่างเดียว
หรือเพียงส่วนน้อยของสิ่งของอย่างเดียวในบรรดาสิ่งของหลายอย่างหลายประเภท
อันรวมกันเป็นเศรษฐทรัพย์ของสังคมและสนองความต้องการให้ได้แม้แต่ความต้องการที่มีมาแต่ดึกดำบรรพ์ที่สุด
กรรมกรผู้ซึ่งนอกจากจะประดิษฐ์แม้แต่เครื่องมือที่ต้องการสำหรับทำงานของตนเองไม่ได้แล้ว
ยังมักจะทำงานด้วยเครื่องมือที่ไม่ใช่ของตนและยังไม่อาจหวังที่จะได้เป็นของตนอีกด้วย
เขาถูกบังคับให้ทำงานติดต่อกันนานยิ่งกว่าคนป่า
และไม่ได้รับผลตอบแทนมากไปกว่าที่คนป่าได้ – นั่นคือได้รับแต่

เพียงสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต – เขาต้องสูญเสียอิสรภาพชนิดที่คนป่ามีอยู่
เขาไม่เพียงแต่จะไม่สามารถใช้แรงงานของตนเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนโดยตรงเท่านั้น
แต่ถ้าเขามิได้รับความเห็นพ้องจากคนอื่น ๆ
อีกหลายคนเขาก็ไม่สามารถจะใช้แรงงานนั้นเพื่อบำบัดความต้อง
การของตนโดยทางอ้อมอีกด้วย
เขาเป็นเพียงเหล็กข้อหนึ่งในเส้นโซ่แห่งผู้ผลิตและผู้บริโภคอันมหึมา
ไม่สามารถจะแยกตนเองออกได้และเคลื่อนไหวมิได้นอกจากคนอื่น ๆ จะเคลื่อนไหวไปด้วยกัน
ฐานะของเขาในสังคมยิ่งเลวลงเท่าไร ยิ่งเขาต้องพึ่งพาสังคมมากขึ้นเพียงไร
เขาก็ยิ่งไม่สามารถที่จะทำสิ่งใดให้แก่ตัวเองได้มากขึ้นเพียงนั้น
ความสามารถที่จะใช้แรงงานของตนเพื่อสนองความต้องการให้แก่ตนได้หลุดพ้นจากอำนาจควบ

คุมของตนเองไป
และอาจจะถูกนำไปเสียหรือยื่นกลับคืนให้ด้วยการกระทำของคนอื่น ๆ หรือด้วยสาเหตุทั่ว ๆ ไปซึ่งเขาไม่มีอำนาจควบคุมมากไปกว่าที่เขาจะมีต่อการเคลื่อนไหวของสุริยจักรวาล
สิ่งเลวร้ายในสมัยดึกดำบรรพ์กลับถูกถือเป็นสิ่งดีมีประโยชน์
และคนเราคิดและพูดและเรียกร้องและออกกฎหมายราวกับว่าการใช้แรงงานมือทำอย่างเดียวซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย เป็นสิ่งที่ดีในตัวเอง มิใช่สิ่งเลวร้าย เป็นจุดประสงค์
มิใช่วิธีการไปสู่จุดประสงค์ ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้
มนุษย์สูญเสียลักษณะอันสำคัญของความเป็นมนุษย์ไป –
คือความสามารถที่คล้ายกับพระเจ้าในการปรับแต่งและควบคุมสภาพต่าง ๆ
มนุษย์กลายเป็นทาส เป็นเครื่องจักร เป็นโภคภัณฑ์ชนิดหนึ่ง –
กลายเป็นสิ่งที่ต่ำกว่าสัตว์เดรัจฉานในบางเรื่อง

ข้าพเจ้ามิใช่ผู้ชื่นชมโดยอารมณ์กับภาวะป่าเถื่อน
ข้าพเจ้ามิได้รับความคิดมาจาก Rousseau หรือ Chateaubriand หรือ Cooper
ในเรื่องเด็กของธรรมชาติผู้มิได้รับการศึกษาอบรม
ข้าพเจ้าสำนึกดีถึงความยากจนทางวัตถุและทางจิตใจในภาวะเช่นนั้น
พร้อมทั้งความสามารถแห่งความเข้าใจที่ต่ำและแคบ
ข้าพเจ้าเชื่อว่าอารยธรรมมิใช่จะเป็นแต่เพียงจุดหมายปลายทางโดยธรรมชาติของมนุษย์เราเท่านั้น แต่ยังเป็นการปลดปล่อย การยกระดับ การปรุงแต่งความสามารถทั้งหลายของเขาด้วย
และคิดว่าเฉพาะในอารมณ์ที่จะทำให้เขาริษยาวัวควายที่เคี้ยวเอื้องเท่านั้นที่มนุษย์ผู้มีเสรีในผลประโยชน์แห่งอารยธรรมจะแลไปยังภาวะป่าเถื่อนด้วยความเสียใจ
แต่อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีผู้ใดที่ลืมตามองข้อเท็จจริงอยู่จะสามารถต้านทานข้อยุติที่ว่าในใจกลางอารยธรรมของเรานั้นมีชั้นชนจำนวนมากซึ่งแม้แต่คนที่

ป่าเถื่อนที่สุดยังไม่ยอมแลกเปลี่ยนสภาพด้วย ตามความคิดเห็นของข้าพเจ้าที่คิดดูถี่ถ้วนแล้ว
ถ้าคนหนึ่งกำลังจะเกิดและมีโอกาสเลือกเอาว่าจะเป็นชาวเกาะ Tierra del Fuego

ทางใต้ของทวีปอเมริกาใต้ คนผิวดำแห่งออสเตรเลีย
ชาวเอสกิโมในแถบขั้วโลกเหนือ
หรือว่าจะเป็นชนชั้นต่ำสุดในประเทศที่มีอารยธรรมสูงเช่นอังกฤษ
เขาย่อมจะต้องเลือกเป็นคนป่าเถื่อนดีกว่า
เพราะชนชั้นที่ต้องทุกข์ทรมานอยู่กับความขาดแคลนในท่ามกลางเศรษฐทรัพย์ย่อมมีความขัดสนในทุกสิ่งเช่นเดียวกับคนป่าเถื่อน โดยขาดความรู้สึกในเสรีภาพส่วนบุคคลที่คนป่าเถื่อนมี
เขาต้องทนทุกข์ทรมานมากกว่าฐานะที่คับแคบและต่ำต้อย ไม่มีโอกาสที่คุณสมบัติหยาบ ๆ
ของเขาจะเจริญขึ้นได้ ถ้าขอบฟ้าของเขากว้างออกไป
มันก็จะเพียงแต่เปิดเผยให้เห็นโชคลาภที่ตนไม่สามารถจะรื่นรมย์ด้วยได้เท่านั้น

สำหรับบางท่าน ข้อนี้อาจจะดูเป็นการกล่าวขยายเกินความจริง
แต่นั่นก็เป็นเพียงเพราะเขาเหล่านั้นไม่เคยเดือดร้อนที่จะตระหนักในสภาพอันแท้จริงของชนชั้นที่ถูกน้ำหนักแห่งอารยธรรมสมัยใหม่กดทับลงอย่างเต็มที่ De Tocqueville
ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในจดหมายฉบับหนึ่งที่มีไปถึงมาดาม Swetchineว่า
“เราเคยชินกับความคิดแห่งความขาดแคลนอย่างรวดเร็วจนกระทั่งเราไม่รู้สึกว่าเคราะห์กรรมซึ่งดูเหมือนว่ารุนแรงขึ้นสำหรับผู้รับเคราะห์นาน ๆ
นั้นกลับดูเสมือนว่าบรรเทาลงในสายตาของนักสังเกตการณ์
ทั้งนี้ก็เพราะการที่มันปรากฏอยู่นานนั่นเอง”
และบางทีข้อที่จะพิสูจน์ได้ดีที่สุดถึงความเป็นธรรมของข้อสังเกตนี้
ก็คือ ในเมืองซึ่งมีชนชั้นยาจกและชนชั้นอาชญากร
ซึ่งเด็กหญิงทั้งหลายต้องหนาวสั่นในขณะที่เย็บผ้าเพื่อแลกกับขนมปัง
และเด็กใส่เสื้อผ้ากะรุ่งกะริ่งไม่มีรองเท้าจะสวมต้องยืดถนนเป็นบ้านนั้น
กลับมีการหาเงินกันเป็นประจำเพื่อส่งคณะสอนศาสนาไปสอนคนนอกศาสนา!
ส่งคณะสอนศาสนาไปสอนคนนอกศาสนา! น่าหัวเราะทีเดียว ถ้าไม่เศร้าเกินไป เทพเจ้า Baal
มิได้ยื่นแขนอันน่าขยะแขยงออกมาอีกแล้ว แต่ในแผ่นดินแห่งคริสต์ศาสนา
มารดาหลายคนกลับฆ่าทารกของตนเพื่อเงินทำศพ!
และข้าพเจ้าท้าให้แสดงเรื่องราวที่แท้จริงของชีวิตป่าเถื่อนที่มี

ความเสื่อมทรามเช่นนั้นตามที่จะพบได้ในเอกสารราชการของประเทศที่มีอารยธรรมสูงส่ง – คือในรายงานของข้าหลวงสุขาภิบาลและรายงานการสอบสวนสภาพของผู้ยากจนที่ใช้แรงงาน

ทฤษฎีง่าย ๆ ซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวไว้อย่างย่นย่อ (ถ้าหากจะเรียกได้ว่าทฤษฎี ทั้ง ๆ ที่เป็นแต่เพียงการตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่แจ่มแจ้งที่สุดเท่านั้น)
ได้อธิบายถึงเหตุที่ความยากแค้นเกิดร่วมกับความมั่งคั่ง ค่าแรงต่ำเกิดร่วมกับอำนาจการผลิตสูง
ความเสื่อมทรามในท่ามกลางความรอบรู้
และความเสมือนเป็นทาสในท่ามกลางเสรีภาพทางการเมือง
มันทำให้ข้อเท็จจริงซึ่งเดิมดูเป็นปริศนาน่างงงวยกลับสอดคล้องกลมกลืนกัน
ทั้งนี้เนื่องจากผลแห่งกฎทั่วไปอันแน่นอนเด็ดขาด
และแสดงให้เห็นลำดับและความสัมพันธ์ระหว่าง
ปรากฏการณ์ ซึ่งถ้าไม่พิจารณาจากทฤษฎีนี้แล้วก็จะดูแตกแยกและขัดแย้งกันเอง
ทฤษฎีนี้อธิบายให้ทราบว่าทำไมดอกเบี้ยและค่าแรงในประชาคมใหม่ ๆ
จึงสูงกว่าในประชาคมดั้งเดิม
ถึงแม้การผลิตเศรษฐทรัพย์โดยเฉลี่ยและโดยส่วนรวมจะน้อยกว่าก็ตาม
มันอธิบายให้ทราบว่าทำไมความเจริญก้าวหน้าซึ่งช่วยเพิ่มอำนาจการผลิตให้แรงงานและทุนจึงไม่เพิ่มรางวัลให้แก่ปัจจัยทั้งสองนั้น
มันอธิบายในสิ่งที่เราเรียกกันทั่วไปว่าความขัดแย้งระหว่างแรงงานกับทุน
ในขณะเดียวกันก็พิสูจน์ว่าปัจจัยทั้งสองนี้มีผลประโยชน์ประสานสอดคล้องกันอย่างแท้จริง
ทฤษฎีนี้ตัดที่มั่นตารางนิ้วสุดท้ายออกไปจากการอ้างเหตุผลโดยผิดหลักในการตั้งกำแพงภาษีคุ้มครอง
ในขณะเดียวกันก็แสดงให้ทราบว่าทำไมการค้าเสรีจึงมิได้ให้ประโยชน์แก่ชนชั้นแรงงานโดยถาวร ทฤษฎีนี้อธิบายให้ทราบว่าทำไมความขาดแคลนจึงเพิ่มขึ้นพร้อมกับความอุดมสมบูรณ์
และทำไมเศรษฐทรัพย์จึงกระจุกตัวมากขึ้น ๆ

มันอธิบายถึงภาวะอุตสาหกรรมตกต่ำที่เกิดซ้ำซากเป็นระยะ ๆ
ได้โดยไม่ต้องหันไปหาความเฉาโฉดในเรื่อง “การผลิตมากเกินไป” หรือ
“การบริโภคมากเกินไป” มันอธิบายถึงสาเหตุที่ผู้ซึ่งจะเป็นผู้ผลิตจำนวนมากต้องว่างงาน
อันทำให้สูญเสียพลังในการผลิตของประชาคมที่ก้าวหน้าไปโดยเปล่าประโยชน์
ทั้งนี้โดยมิต้องสมมติอย่างเหลวไหลว่ามีงานที่จะทำอยู่น้อยเกินไป
หรือมีคนที่จะทำงานเหล่านั้นมากเกินไป
ทฤษฎีดังกล่าวอธิบายถึงผลร้ายต่อชนชั้นแรงงานซึ่งมักจะตามมากับการนำเอาเครื่องจักรกลมาใช้ ทั้งนี้โดยมิต้องปฏิเสธถึงประโยชน์อันเกิดตามธรรมชาติจากการใช้เครื่องจักรกล มัน

อธิบายถึงความชั่วร้ายและความทุกข์ยากซึ่งแสดงตัวเองออกมาในท่ามกลางประชากรที่หนาแน่น โดยไม่อ้างว่าความบกพร่องนี้เป็นของพระผู้เป็นเจ้า
แต่เป็นเพราะการมองการณ์ใกล้และเห็นแก่ตัวของมนุษย์เท่านั้น

คำอธิบายนี้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงทั้งปวง

จงพิจารณาดูโลกปัจจุบัน ในบรรดาประเทศที่แตกต่างกันอย่างมากที่สุด – หลากหลายที่สุดในด้านการปกครอง, อุตสาหกรรม, ภาษีศุลกากร, เงินตรา –
ท่านจะได้เห็นสภาพทุกข์ยากในบรรดาชนชั้นแรงงานทั้งหลาย
แต่ทุกแห่งที่ท่านได้พบสภาพทุกข์ยากและความขาดแคลนในท่ามกลางเศรษฐทรัพย์เช่นนี้ท่านก็จะได้เห็นว่าที่ดินถูกผูกขาดอยู่แทนที่จะถือเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของประชาคมทั้งหมด
ที่ดินกลับถูกถือเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนตัวของเอกชน
และผลประโยชน์ส่วนใหญ่ถูกขูดรีดไปจากรายได้ที่แรงงานหามาได้เพื่อเป็นค่าใช้ที่ดิน
จงพิจารณาดูโลกปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบประเทศต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน
แล้วท่านจะเห็นว่ามันมิใช่เพราะความอุดมสมบูรณ์ทุนหรือผลิตภาพของแรงงานที่ทำให้ค่าแรงสูงหรือต่ำ
แต่เป็นเพราะขอบเขตที่ผู้ผูกขาดที่ดินสามารถจะเรียกบรรณาการจากส่วนที่แรงงานหามาได้

ข้อเท็จจริงที่ว่าประเทศใหม่ ๆ ซึ่งมีเศรษฐทรัพย์ทั้งสิ้นน้อย
แต่ที่ดินราคาถูกสำหรับชนชั้นกรรมกรแล้วย่อมเป็นประเทศที่ดีกว่าประเทศร่ำรวยซึ่งที่ดินมีราคาแพงนี้มิได้เป็นข้อเท็จจริงที่รู้กันดีแม้แต่ผู้ที่โง่เขลาที่สุดหรอกหรือ? ทุกแห่งที่ราคาที่ดินต่ำท่านจะมิได้พบด้วยหรอกหรือว่าค่าแรงมีอัตราสูง?
และทุกแห่งที่ที่ดินมีราคาสูงท่านจะมิได้พบด้วยหรือว่าค่าแรงมีอัตราต่ำ? เมื่อที่ดินมีราคาสูงขึ้นความยากแค้นก็รุนแรงขึ้น ในนิคมใหม่ ๆซึ่งที่ดินมีราคาถูก ท่านจะไม่ได้เห็นคนขอทานและความมีสภาพไม่เท่าเทียมกันก็มีเพียงเล็กน้อย ตามเมืองใหญ่ ๆ
ซึ่งที่ดินมีราคาสูงอย่างยิ่งจนวัดกันเป็นถึงตารางฟุต
ท่านจะได้พบทั้งความยากแค้นอย่างที่สุดและความฟุ่มเฟือยอย่างที่สุด
ความแตกต่างกันในระหว่างสภาพสังคมปลายสุดทั้งสองนี้อาจจะวัดได้ด้วยราคาที่

ดินเสมอ ที่ดินในนิวยอร์กมีราคาสูงกว่าในซานฟรานซิสโก และในนิวยอร์ก ชาวซานฟราน-ซิสโกก็จะได้เห็นสภาพน่าทุเรศและความทุกข์ยากที่จะทำให้เขายืนตะลึงทีเดียว ที่ดินในลอน-ดอนมีราคาสูงกว่าในนิวยอร์ก
และในลอนดอนก็มีสภาพน่าทุเรศและความขาดแคลนร้ายแรงยิ่งกว่าในกรุงนิวยอร์ก

จงเปรียบเทียบประเทศเดียวกันในระยะเวลาต่างกัน

แล้วจะได้เห็นความสัมพันธ์เช่นเดียวกันนี้อย่างชัดเจน จากผลของการสืบสวนค้นคว้าอย่างมาก Hallam ได้กล่าวว่าเขาประจักษ์ว่าค่าแรงมือในอังกฤษในสมัยกลางนับว่าสูงกว่าในสมัยปัจจุบัน แต่จะเป็นเช่นนี้หรือไม่ก็ตาม ก็ปรากฏชัดว่าถึงแม้ถ้าค่าแรงนั้นจะต่ำกว่าได้ไม่มาก
การที่ประสิทธิภาพของแรงงานสูงขึ้นอย่างมากซึ่งแม้แต่ในด้านเกษตรกรรมก็ยังคำนวณกันไว้ว่าเป็น 700 หรือ 800 เปอร์เซนต์
และแทบจะคำนวณไม่ได้เลยในอุตสาหกรรมหลายแขนงนั้นได้แต่ไปทำให้ค่าเช่าสูงขึ้นเท่านั้น

ค่าเช่าที่ดินเกษตรในอังกฤษขณะนี้ตามที่ศาสตราจารย์ Rogers กล่าว ถ้าคิดเป็นเงินจะสูงเป็น 120 เท่าของเมื่อ 500 ปีล่วงมาแล้ว และถ้าคิดเป็นจำนวนข้าวสาลีจะเป็น 14 เท่าในขณะเดียวกันค่าเช่าที่ดินที่ใช้สร้างอาคารบ้านเรือนและแหล่งแร่ก็เพิ่มขึ้นสูงกว่านี้มากมาย ตามที่ศาสตราจารย์ Fawcett คำนวณ ค่าเช่าที่ดินในอังกฤษที่ได้ในขณะนี้มีมูลค่าถึง 4,500 ล้านปอนด์หรือ 21,870 ล้านดอลลาร์ –

นี่หมายความว่าคนในอังกฤษเพียงสองสามพันคนมีสิทธิในแรงงานของพลเมืองที่เหลือซึ่งค่าแรงของเขาเหล่านี้มากกว่า 2 เท่าของราคาพลเมืองทั้งหมดของอังกฤษถ้าหากพลเมืองเหล่านี้เป็นทาสและคิดตามราคาชาวนิโกรในภาคใต้ใน ค.ศ. 1860 โดยเฉลี่ย

ในเบลเยียมและแฟลนเดอรส์ ในฝรั่งเศสและเยอรมัน

ค่าเช่าและราคาขายที่ดินเกษตรได้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าภายในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา * กล่าวสั้น ๆ อำนาจการผลิตที่เพิ่มขึ้นทุกแห่งได้ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้น ไม่มีที่ใดเลยที่มันจะทำให้ค่าแรงสูงขึ้น เพราะถึงแม้

* “Systems of Land Tenure,” พิมพ์โดย Cobden Club.

ค่าแรงที่แท้จริงในบางแห่งอาจจะสูงขึ้นบ้าง ก็เห็นได้ชัดว่าการสูงขึ้นนี้เนื่องมาจากสาเหตุอื่นในสถานที่ส่วนมาก นั่นคือในสถานที่ซึ่งค่าแรงจะสามารถลดลงได้ ค่าแรงก็ลดลง ทั้งนี้เพราะมีระดับต่ำสุดอยู่ระดับหนึ่ง ซึ่งถ้าต่ำไปกว่านี้กรรมกรก็จะไม่สามารถรักษาจำนวนของตนไว้ได้ และเมื่อเทียบอัตราส่วนกับผลิตผลทั้งหมดแล้ว ค่าแรงได้ลดต่ำลงทุกแห่ง

กาฬโรคทำให้ค่าแรงสูงขึ้นมากในอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ 14

ได้อย่างไรนั้นย่อมเห็นได้ชัดเจนจากการที่ผู้ยึดถือที่ดินพยายามควบคุมอัตราค่าแรงโดยการออกกฎหมาย

ย่อมไม่มีข้อสงสัยเลยว่าการลดจำนวนประชากรลงอย่างน่ากลัวเช่นนี้แทนที่จะเพิ่มความสามารถที่ได้ผลของแรงงานขึ้น กลับลดความสามารถดังกล่าวลง

แต่การลดการแข่งขันหาที่ดินยิ่งลดค่าเช่าลงมากกว่านั้นมากมาย

ค่าแรงจึงสูงขึ้นมากจนต้องใช้อำนาจและกฎหมายบังคับเพื่อให้ค่าแรงลดลง

ผลตรงกันข้ามเกิดขึ้นเมื่อมีการผูกขาดที่ดินในอังกฤษในรัชกาลพระเจ้าเฮนรี่ที่ 8

โดยการยึดที่ดินสาธารณะและการแบ่งปันที่ดินของวัดกันในระหว่างพวกชั่วร้ายเกาะกินซึ่งทำให้พวกนี้สามารถก่อตั้งตระกูลอันมีเกียรติได้

ผลลัพธ์คงเป็นทำนองเดียวกับผลที่เกิดขึ้นเมื่อราคาที่ดินสูงขึ้นเนื่องจากการเก็งกำไร

ตามที่แมลธัส

(ผู้กล่าวถึงข้อเท็จจริงโดยไม่เอาไปสัมพันธ์กับระบบการครอบครองที่ดินในหนังสือของท่านเรื่อง Principles of Political Economy) กล่าวนั้น ในรัชกาลพระเจ้าเฮนรี่ที่ 7

ข้าวสาลีครึ่งบุเชลจะซื้อแรงงานสามัญได้มากกว่าวันหนึ่งเพียงเล็กน้อย

แต่ในตอนปลายรัชกาลพระนางอิลิซาเบธ ข้าวสาลีครึ่งบุเชลจะซื้อแรงงานสามัญได้ 3 วัน

ข้าพเจ้าแทบไม่เชื่อว่าค่าแรงจะลดลงมากดังที่ได้เปรียบเทียบแสดงนี้

แต่ก็ปรากฏชัดว่าค่าแรงโดยทั่วไปลดลง และมีความทุกข์ยากใหญ่หลวงในชนชั้นกรรมกร

ทั้งนี้จากการร้องทุกข์ในเรื่อง “คนจรจัดที่แข็งแรง”

และการออกกฎหมายเพื่อกวาดล้างคนเหล่านี้

การผูกขาดที่ดินโดยรวดเร็วและการที่ระดับค่าเช่าเก็งกำไรสูงขึ้นไป

เกินระดับค่าเช่าปกติได้ทำให้เกิดคนจรจัดและยาจกขึ้นเช่นเดียวกับที่ผลลัพธ์ทำนองเดียวกันจากสาเหตุทำนองเดียวกันได้ปรากฏแจ่มชัดในสหรัฐฯ ในระยะหลัง ๆ นี้

Hugh Latimer กล่าวว่า “ที่ดินซึ่งเคยมีค่าเช่าปีละ 20 หรือ 40 ปอนด์นั้น บัดนี้ให้เช่ากันเป็นราคา 50 หรือ 100 บิดาของข้าพเจ้าเป็นชาวนาและไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ท่านเช่านาปีละ 3 หรือ 4
ปอนด์เป็นอย่างมากที่สุดและไถหว่านในนานั้นอย่างเข้มแข็งราวกับใช้คนครึ่งโหล
ท่านมีที่เลี้ยงแกะเป็นจำนวน 100 ตัว และมารดาของข้าพเจ้าเป็นผู้รีดนมโค 30 ตัว
บิดาของข้าพเจ้าสามารถหาเครื่องผูกเทียมม้า 1 ชุด
ถวายให้แก่กษัตริย์เมื่อท่านไปยังที่ที่จะรับพระราชทานค่าแรงจากกษัตริย์
ข้าพเจ้าจำได้ว่าข้าพเจ้าผูกเครื่องผูกเทียมให้แก่ท่านเมื่อท่านไปยังทุ่ง Blackheath
ท่านส่งข้าพเจ้าเข้าโรงเรียน ท่านแต่งงานให้พี่สาวน้องสาวของข้าพเจ้าโดยมีสินเดิมคนละ 5
ปอนด์ ท่านเลี้ยงดูเขาให้เติบโตขึ้นมาโดยมีความเคร่งในศีล-ธรรมและศาสนา
และเกรงกลัวพระผู้เป็นเจ้า ท่านมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนบ้านและให้ทานแก่คนยากจน
ทั้งหมดนี้ท่านได้เคยกระทำ ณ ฟาร์มแห่งเดียวกันกับที่บัดนี้ท่านต้องเสียค่าเช่าปีละ 16
ปอนด์หรือมากกว่าและไม่อาจจะกระทำสิ่งใด ๆ ได้อีกเพื่อเจ้าชายของท่าน เพื่อตัวท่านเอง
หรือเพื่อลูก ๆ ของท่าน หรือแม้แต่จะให้เครื่องดื่มสักถ้วยหนึ่งแก่คนยากจน”

Sir Thomas More กล่าวโดยหมายถึงการที่ชาวนาย่อย ๆ
ต้องถูกขับไล่ออกไปอันแสดงถึงค่าเช่าที่เพิ่มขึ้นว่า “โดยวิธีนี้ ผู้เคราะห์ร้ายที่ยากจนทั้งหลาย
ชาย หญิง สามี เด็ก-กำพร้า หญิงม่าย บิดามารดาพร้อมทั้งบุตรน้อย พ่อบ้าน
ซึ่งมีจำนวนมากกว่าเศรษฐทรัพย์เหล่านี้
ก็ต้องอพยพออกจากไร่นาพื้นบ้านของตนทั้งสิ้นโดยไม่ทราบว่าจะไปแห่งใด”

และดังนั้นจากเรื่องของ Latimer และ More –
จากวิญญาณอันเข้มแข็งซึ่งแม้อยู่ท่ามกลางกองเพลิงแห่งสถานที่ลงโทษของเมืองอ็อกซฟอร์ด
ก็ยังร้องได้ว่า “จงกล้าหาญ มาสเตอร์ริดลี่ย์!”
และจากความหวานและความเข้มแข็งที่ระคนกันซึ่งความรุ่งเรืองไม่สามารถจะก่อมลทินให้และ

ขวานของเพชฌฆาตไม่ทำให้สะดุ้งสะเทือน – ก็วิวัฒนามาเป็นขโมยและคนจรจัด
เป็นอาชญากรรมและความยากแค้นอย่างกว้างขวางซึ่งยังคงเป็นโรคร้ายกัดกินกลีบ

ดอกไม้ชั้นในที่สุดและเป็นหนอนทำลายรากต้นกุหลาบแห่งอังกฤษ

แต่ก็เป็นการดีถ้าจะยกตัวอย่างทางประวัติศาสตร์ของแรงดึงดูดแห่งความโน้มถ่วงด้วย หลักการเป็นสากลและแจ่มชัด
เราย่อมเห็นได้ชัดว่าค่าเช่าย่อมต้องลดค่าแรงลงเช่นเดียวกับที่จะเห็นได้ว่า
ยิ่งตัวลบมีปริมาณมากเท่าไร ส่วนที่เหลือก็น้อยลงเพียงนั้น ใครก็ตามไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม
ถ้าเพียงแต่มองดูรอบ ๆ ตัวเท่านั้นก็จะเห็นได้ว่าค่าเช่าทำให้ค่าแรงลดต่ำลงจริง

ไม่มีความลึบลับใด ๆ เกี่ยวกับสาเหตุที่ได้ทำให้ค่าแรงสูงขึ้นมากอย่างปัจจุบันทันด่วนในแคลิฟอร์เนียใน ค.ศ.1849 และในออสเตรเลียใน ค.ศ.1852
การค้นพบแหล่งแร่ในที่ดินที่ยังไม่มีผู้ยึดครองซึ่งจะสามารถใช้แรงงานได้โดยไม่เสียค่าเช่า
ได้ทำให้ค่าแรงของพ่อครัวตามภัตตาคารในซานฟรานซิสโกสูงขึ้นไปถึงเดือนละ 500 ดอลลาร์
และทำให้เรือเสื่อมโทรมอยู่ในท่าโดยไม่มีนายเรือหรือลูกเรือจนกว่าเจ้าของเรือจะยินยอมจ่ายค่าจ้างในอัตราที่มากมายเหลือเชื่อสำหรับคนในส่วนอื่นของโลก
ถ้าหากแหล่งแร่เหล่านี้อยู่ในที่ดินที่มีผู้ยึดครองแล้วหรือถูกผูกขาดทันทีเพื่อให้สามารถเก็บค่าเช่าได้ สิ่งที่จะกระโดดสูงขึ้นก็จะเป็นราคาที่ดิน มิใช่ค่าแรง แหล่งแร่ Comstock
ถูกผูกขาดไว้แล้ว และเพียงเพราะการจัดองค์การอันเข้มแข็งของสมาคมชาวเหมือง
และความกลัวต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากองค์การนี้เท่านั้นที่ทำให้กรรมกรเหมืองได้รับค่าจ้างวันละ 4 ดอลลาร์ในการอบตัวเองอยู่ใต้ดินลึก 2,000 ฟุต
ซึ่งต้องสูบเอาอากาศลงไปเพื่อใช้หายใจ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งแร่ Comstock
ไปทำให้ค่าเช่าสูงขึ้น
ราคาขายของเหมืองแร่เหล่านี้มีราคานับร้อยล้านและทำให้เกิดโชคลาภแก่บางคนซึ่งจะคำนวณผ

ลตอบแทนรายเดือนได้เป็นแสน ถ้ามิใช่เป็นล้าน และก็ไม่มีความลึกลับใด ๆ เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ค่าแรงในแคลิฟอร์เนียลดจากอัตราสูงสุดในสมัยต้น ๆ ลงไปใกล้เคียง

กับระดับของรัฐทางภาคตะวันออก และยังคงทำให้ค่าแรงลดลงอยู่อีก
ผลิตภาพของแรงงานมิได้ลดลง ตรงกันข้ามกลับเพิ่มขึ้นดังที่ข้าพเจ้าได้เคยแสดงไว้แล้ว
แต่บัดนี้แรงงานต้องจ่ายสิ่งที่ตนผลิตได้ออกเป็นค่าเช่า เมื่อแร่ลดน้อยลง
แรงงานจำต้องหันไปหาเหมืองที่ลึกลง และหันไปสู่ที่ดินเกษตร
แต่เนื่องจากมีการยอมให้ผูกขาดที่ดินเหล่านี้ได้
บัดนี้จึงมีคนเดินตามถนนในซานฟรานซิสโกพร้อมที่จะทำงานไม่ว่าจะได้รับผลตอบแทนเท่าไรก็ตาม – ทั้งนี้เพราะแรงงานไม่สามารถได้รับโอกาสตามธรรมชาติโดยเสรีอีกต่อไปแล้ว

ความจริงปรากฏชัดอยู่ในตัวเอง
จงตั้งปัญหาแก่ผู้ใดก็ได้ที่สามารถจะคิดได้ตามลำดับเหตุผล ดังนี้:

“สมมติว่าในช่องอังกฤษหรือมหาสมุทรเยอรมันเกิดมีแผ่นดินที่มิได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใดขึ้นมา ซึ่งแรงงานสามัญปริมาณไม่จำกัดสามารถทำได้วันละ 10 ชิลลิง และแผ่นดินนี้ไม่ถูกยึดครองและทุกคนสามารถเข้าใช้ได้เช่นเดียวกับที่สาธารณะซึ่งอังกฤษเคยมีอยู่เป็นอันมาก จะเกิดผลอย่างไรขึ้นแก่ค่าแรงในอังกฤษ?”

เขาจะบอกท่านในทันทีว่าค่าแรงสามัญทั่วอังกฤษจะต้องเพิ่มขึ้นเป็นวันละ 10 ชิลลิงในไม่ช้า

และต่อข้อถามอีกข้อหนึ่งว่า “จะเกิดผลอย่างไรขึ้นแก่ค่าเช่า?”
เขาก็จะคิดเพียงชั่วครู่แล้วก็จะกล่าวว่าค่าเช่าย่อมจะต้องลดลง
และถ้าเขาคิดไปอีกขั้นหนึ่งเขาก็จะบอกท่านว่าทั้งหมดนี้จะเกิดขึ้นทั้ง ๆ

ที่แรงงานส่วนใหญ่ของอังกฤษไม่ต้องออกไปหาโอกาสอันใหม่ตามธรรมชาตินั้นเลย
และโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแบบและทิศทางของอุตสาหกรรมมากนัก
เฉพาะผลิตกรรมชนิดที่ให้ผลแก่แรงงานและเจ้าของที่ดินรวมกันน้อยกว่าที่แรงงานจะหาได้จาก
โอกาสอันใหม่นั้นเท่านั้นจึงจะเลิกไป
การขึ้นสูงอย่างมากมายของค่าแรงจะเป็นไปโดยทำให้ค่าเช่าต้องลดลง

ทีนี้จงถามคนเดียวกันหรือผู้อื่น – เช่นนักธุรกิจหัวเห็ดบางคนที่ไม่มีทฤษฎี
ใด ๆ แต่รู้วิธีหาเงิน จงกล่าวแก่เขาว่า “นี่เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ในระยะ 10 ปีมันจะ

กลายเป็นนครใหญ่ – ในระยะ 10 ปีรถไฟจะเข้าแทนที่รถม้า แสงไฟฟ้าจะเข้าแทนแสงเทียน
มันจะเต็มไปด้วยจักรกลและความเจริญก้าวหน้าทั้งปวงที่เพิ่มความสามารถของแรงงานขึ้นมาก
มาย ในระยะ 10 ปีนี้ดอกเบี้ยจะสูงขึ้นบ้างไหม?”

เขาจะบอกท่านว่า “ไม่!”

“ค่าแรงสามัญจะสูงขึ้นบ้างไหม ?
จะเป็นการง่ายขึ้นบ้างไหมสำหรับผู้ที่ไม่มีอะไรนอกจากแรงงานในการที่จะครองชีพอยู่โดยอิสร
ะ?”

เขาจะบอกท่านว่า “ไม่ ค่าแรงสามัญจะไม่ขึ้นสูง ตรงกันข้าม
โอกาสที่จะเป็นได้ก็มีแต่ว่าค่าแรงนั้นจะต่ำลง
จะไม่เป็นการง่ายขึ้นสำหรับกรรมกรที่จะครองชีพอยู่โดยอิสระ
โอกาสที่จะเป็นได้ก็คือจะเป็นการยากขึ้น”

“ถ้าเช่นนั้น อะไรเล่าที่จะสูงขึ้น?”

“ค่าเช่า ราคาที่ดิน จงไปหาที่ดินเข้าสักผืนหนึ่งและถือครองกรรมสิทธิ์เอาไว้”

และภายใต้สภาพเช่นนี้ ถ้าท่านทำตามคำแนะนำของเขา
ท่านก็ไม่จำเป็นจะต้องทำอย่างอื่นอีก ท่านอาจจะนั่งลงสูบกล้อง

ท่านอาจจะลงนอนเช่นเดียวกับคนจรจัด (lazzaroni แห่งเนเปิลส์ หรือ leperos แห่งเม็กซิโก" ท่านอาจจะขึ้นไปกับบัลลูนหรือลงไปในอุโมงค์ใต้ดิน และไม่ต้องทำงานอะไรเลย ไม่ต้องเพิ่มเศรษฐทรัพย์ให้แก่ประชาคมแม้เพียงนิดเดียว ในสิบปีท่านจะร่ำรวย! ท่านจะมีอาคารหรูหราได้ในเมืองใหม่นั้น แต่ในบรรดาอาคารสาธารณะของเมือง จะมีโรงทานรวมอยู่ด้วย

ในการสืบสวนอันยาวนานของเราทั้งสิ้น เราได้ก้าวหน้ามาสู่สัจธรรมง่าย ๆ ข้อนี้: โดยที่ที่ดินเป็นสิ่งจำเป็นแก่การใช้แรงงานในการผลิตเศรษฐทรัพย์ การได้ครอบครองที่ดินซึ่งจำเป็นสำหรับแรงงานจึงเท่ากับได้ครอบครองผลแห่งแรงงานทั้งสิ้นย กเว้นแต่เท่าที่จะพอเพียงให้แรงงานดำรงอยู่ได้ เราเดินหน้าราวกับผ่านเข้าไปในดินแดนข้าศึก ซึ่งแต่ละก้าวจะต้องกระทำอย่างปลอดภัย แต่ละตำแหน่งต้องให้เข้มแข็ง และสำรวจทางแยกทุกแห่ง เพราะว่าในการประยุกต์ใช้แก่ปัญหาทางสังคมและทางการเมือง สัจธรรมง่าย ๆ ข้อนี้ได้ถูกบดบังเสีย

จากมวลชนหมู่มากด้วยความง่ายของมันเองส่วนหนึ่ง และส่วนใหญ่ด้วยความคิดที่ผิดพลาดกันกว้างขวางทั่วไปและนิสัยแห่งความคิดผิด ๆ อันทำให้คนเรามองไปในทุกทิศยกเว้นทิศทางที่ถูกต้องเพื่อหาคำอธิบายถึงสิ่งเลวร้ายที่กดขี่และคุกคามโลกอารยะ และเบื้องหลังความผิดพลาดอย่างลึกซึ้งและทฤษฎีที่ชวนให้เข้าใจผิดเหล่านี้ ก็คือพลังอันแข็งขันและเข้มแข็ง พลังซึ่งได้ตรากฎหมายและหล่อหลอมความคิดในทุกประเทศไม่ว่าจะเป็นรูปการเมืองรูปใดก็ตา ม – นั่นคือพลังแห่งผลประโยชน์ทางการเงินอันยิ่งใหญ่กว้างขวาง

แต่สัจธรรมข้อนี้มีความง่ายและแจ่มชัดอย่างยิ่ง จนกระทั่งว่าเมื่อได้แลเห็นเต็มที่เสียครั้งหนึ่งแล้วก็จะตระหนักต่อไปตลอดกาล มีภาพจำนวนมากซึ่งถึงแม้จะดูซ้ำแล้วซ้ำอีกก็จะได้เห็นแต่ลวดลายหรือเส้นวกวนสับสน – คือภาพทิวทรรศน์ ต้นไม้ หรือบางอย่างในทำนองเดียวกัน – จนกว่าจะได้ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดเป็นโฉมหน้าหรือรูปภาพขึ้นมา

ความสัมพันธ์เช่นนี้ถ้าได้รู้เสียแล้วครั้งหนึ่งก็จะเข้าใจได้แจ่มแจ้งตลอดไป
สำหรับกรณีนี้ก็เป็นเช่นเดียวกัน โดยแสงสว่างแห่งสัจธรรมข้อนี้
ข้อเท็จจริงทางสังคมทั้งปวงก็จัดตัวเองเข้าสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบ
และเราก็ได้เห็นว่าปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันอย่างที่สุดนั้นต่างเกิดขึ้นจากหลักการอันยิ่งใหญ่อันเดียวกัน มิใช่ในความสัมพันธ์ระหว่างทุนกับแรงงาน
และมิใช่ในความกดดันของจำนวนประชากรต่อเครื่องยังชีพ
ที่เราจะได้พบคำอธิบายถึงพัฒนาการอันไม่เท่าเทียมกันของอารยธรรมของเรา
สาเหตุอันยิ่งใหญ่แห่งความไม่เสมอภาคกันในการวิภาคเศรษฐทรัพย์คือความไม่เท่าเทียมกันในการครอบครองที่ดิน กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นข้อเท็จจริงหลักมูลอันยิ่งใหญ่
ซึ่งมีผลเด็ดขาดในการกำหนดสภาพทางสังคมและทางการเมืองของประชาชนกลุ่มหนึ่ง ๆ
และจึงกำหนดสภาพทางพุทธิปัญญาและทางศีลธรรมด้วย มันจะต้องเป็นเช่นนี้
เพราะว่าที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ เป็นคลังซึ่งมนุษย์จะได้มาซึ่งสิ่งจำเป็นทั้งปวงสำหรับตน
เป็นสสารที่มนุษย์ต้องใช้แรงงานเข้ากระทำเพื่อให้ได้สิ่งทั้งหลายที่ตนปรารถนา
เพราะว่าแม้แต่ผลิตผลจากทะเลเขาก็ไม่สามารถจะเอามาได้ ไม่ได้รื่นรมย์กับแสงแดด
หรือได้ใช้ประโยชน์จากพลังใด ๆ ของธรรมชาติ ถ้าเขาไม่ได้ใช้ที่ดินหรือผลิตผล

ของที่ดิน เราเกิดขึ้นมาบนแผ่นดิน เรามีชีวิตอยู่ได้จากแผ่นดิน และเราก็กลับไปสู่แผ่นดินอีก –
เราเป็นบุตรของแผ่นดินโดยแท้เช่นเดียวกับใบหญ้าหรือดอกไม้ของท้องทุ่ง
จงเอาทุกสิ่งที่เป็นของแผ่นดินออกไปจากตัวมนุษย์
แล้วมนุษย์จะเป็นแต่เพียงวิญญาณที่ไร้เรือนกาย
ความก้าวหน้าทางวัตถุไม่สามารถจะทำให้เราไม่ต้องพึ่งพาที่ดินได้
มันทำได้แต่เพียงเพิ่มความสามารถในการผลิตเศรษฐทรัพย์จากที่ดินเท่านั้น
และดังนั้นเมื่อที่ดินถูกผูกขาด ความก้าวหน้าทางวัตถุก็อาจจะไปถึงอนันตภาพ (infinity)

ได้โดยไม่ทำให้ค่าแรงสูงขึ้นหรือทำให้สภาพของผู้ที่มีแต่แรงงานดีขึ้นเลย
มันจะเพียงแต่เพิ่มราคาที่ดินและเพิ่มอำนาจเนื่องจากการได้ครอบครองที่ดินนั้น
ทุกแห่งทุกสมัยในบรรดาประชาชนทุกชาติ
การครอบครองที่ดินนับเป็นมูลฐานของอภิชนาธิปไตย (aristocracy)
เป็นรากฐานของมหาโชคลาภ เป็นแหล่งกำเนิดของอำนาจ
ดังที่พราหมณ์ได้เคยกล่าวไว้หลายชั่วอายุคนมาแล้ว –

"ผู้ใดได้ครอบครองที่ดินไม่ว่า ณ กาลใด
ผู้นั้นย่อมจักได้ครอบครองผลแห่งที่ดินด้วย
เศวตฉัตรและช้างสารอันเมามันไปด้วยความลำพองใจคือดอกผลแห่งการให้สิทธิ์ในที่ดิน."